

**GESCHIEDENIS
VAN DE COMMUNISTISCHE PARTIJ VAN BELGIË
AFDELING TURNHOUT
1934 – 1986**

Jef Smets

Chronologische geschiedenis van de Communistische Partij van België Afdeling Turnhout 1934 - 1986

1921 De eerste communistische groepen in ons land ontstonden tijdens en onmiddellijk na WO 1, onder invloed van de Oktoberrevolutie in Rusland in 1917.

Deze groepen bestonden vooral uit socialistische jongeren en uit leden van de toenmalige Belgische Werklieden Partij, die de capitulatie van hun leiders en van de 2de Internationale tegenover de kapitalistische oorlogstokers in Duitsland, Frankrijk, Engeland en tsaristisch Rusland niet wensten te volgen. Zij wilden zowel het socialisme als het internationalisme trouw blijven.

De eerste communistische kernen werden gevormd te Gent, Antwerpen en Brussel. Tevens was onmiddellijk na WO 1 in de BWP een linkervleugel gegroeid rond Joseph Jacquemotte en het weekblad 'L'Exploité' en die wensten toe te treden tot de in 1919 door Lenin opgerichte 3de Internationale (de 'Komintern' die in 1943 werd opgeheven).

Na veel onderlinge discussie, waarbij wederzijds wantrouwen moest overwonnen worden, gingen al deze groepen op 4 september 1921 op in de 'Verenigde Kommunistische Partij', die vlug de naam 'Kommunistische Partij van België' aannam en toetrad tot de 3de Internationale. De KPB telde toen ongeveer 500 leden.

Tijdens de eerste moeilijke jaren moest in eigen rangen het dogmatisme en sektarisme bestreden worden, vooral jegens de socialistische arbeiders en syndicaten. Deze tekortkomingen moesten destijds in zowat alle communistische partijen overwonnen worden om de weg te vinden naar de massa's en hun organisaties.

De kapitalistische wereldcrisis ('de 'krach' van 1929) en de opkomst van het fascisme, openden vele ogen. Vanaf het begin van de jaren dertig ging de invloed van de KPB snel vooruit. (1)

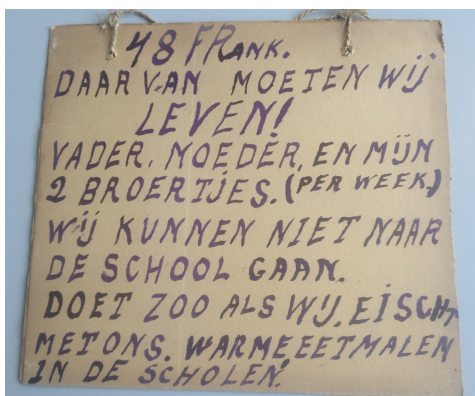
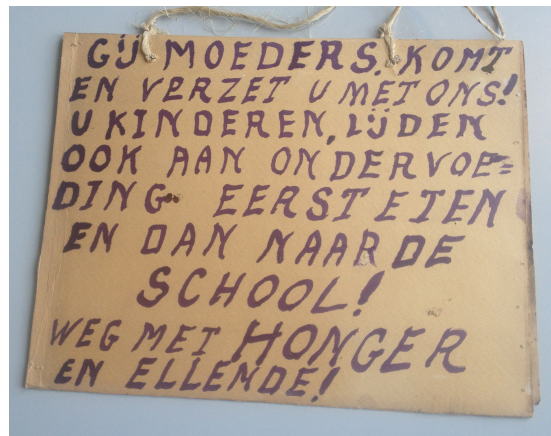
1929 Mensen lijden honger, ook in België. Ons land heeft immers nog geen verplichte werkloosheidsverzekering. Enkel wie aangesloten is bij een erkende vakbond kan beroep doen op een 'werklozenkas'. Ook in de Kempen liggen in 1933-1934 de meeste fabrieken zo goed als stil. In de Turnhoutse papiernijverheid is één derde van de werknemers werkloos. Het is dan ook geen wonder dat in november 1934 honderden werklozen zich bij de 'honger marsen' aansluiten. (2)

1934 Oprichting van de Communistische Partij in Turnhout, ontstaan uit basisorganisaties zoals de Internationale Arbeidershulp. Stichtende leden waren o.a. Louis Boogers (met hoed), Alexander Poels, Leopold Gils, de gebroeders Van Litsenborg, Florent Lenaerts (uiterst links met pet en met dochter op de arm) en Louisa Poels (vooraan met sjaal). (3)

Foto SAT

1934 'Hongermarsen' georganiseerd door de KPB van 12 tot 17 november 1934. Honderden werkloze arbeiders en hun vrouwen en kinderen trekken maandag 12 en dinsdag 13 november roepend door de Turnhoutse straten. Op zelf gemaakte bordjes eisen zij werk en brood voor hun gezinnen. Tegen twee betogers wordt proces-verbaal opgemaakt wegens 'kreten tegen de regering' en 'samenscholing waarbij de openbare weg wordt belemmerd': de 37-jarige metsler Alexander Poels en de 35-jarige Leopold Gils, vader van zes kinderen.

Kommunisten verwekken onlusten

2 Aanhoudingen - 50 Proces-verbalen

Er bestaat in Turnhout een groepje kommunisten die van iedere gelegenheid gebruik maken om door ophitsen van de werklozen, relletjes te verwekken. Ze zijn vooral werkzaam rond de stemlokalen.

Verleden Zaterdag, hadden ze daartoe een goede gelegenheid gevonden. Men weet dat in de nieuwe regeling van den werklozensteun, ieder jaar, dat begint op 1 November, 4 wachtdagen voorzien zijn voor de werklozen, die op die dagen moeten stempelen, doch daarvoor niet vergoed worden.

De syndikaten hebben er voor gezorgd dat die wachtdagen over 4 tijdstippen verdeeld worden, zoodat hun leden die 4 dagen niet ineens verliezen. De kommunisten, die, uit die syndikaten uitgesloten zijn, werden Zaterdag de 4 wachtdagen ineens afgetrokken.

Maandag en Dinsdag zijn deze kommunisten, vergezeld van hun vrouwen en kinderen, door de stad getrokken om te betoogen. Beledigende opschriften voor de regering en voor de overheden werden in den optocht rondgedragen. Doch alles verliep nogal kalm.

Woensdag maakten ze het nogal bont bij hun optocht, zoodat de politie genoodzaakt was in te grijpen en twee raddraaiers Poels en Gils aan te houden en ze in de politiewacht op te sluiten.

Daarop trokken de vrouwen van de twee aangehouden, gevolgd door een heelen stoet werklozen, naar de woning van den heer Burgemeester Van Hoeck, in de Deken Adamstraat.

Mevrouw Van Hoeck verwees de betoogers naar het stadhuis, waar de heer Burgemeester op dat oogenblik vertoefde.

De betoogers, die zulks heel goed wisten, gingen echter niet naar het stadhuis, maar doorliepen den heelen voormiddag de straten der stad.

's Namiddags herbegon het spel. De betoogers, aangevoerd door de vrouwen Poels en Gils, togen dan naar het socialistische lokaal, waar ze de werklozen gingen optrommelen, om te manifesteren, en trokken dan in stoet naar de markt, om te betoogen. Op de Markt waren alzoo een duizendtal betoogers samengestroomd.

Tegenover die groote menigte was de politie machteloos. Na overleg tusschen

den heer Burgemeester en den heer Politie-Kommissaris, werd de hulp van de rijkswacht gevraagd, die dadelijk al haar manschappen ter beschikking stelde.

Door gezamenlijk optreden van rijkswacht en politie, kon men weldra de orde herstellen. Dit gebeurde echter niet zonder hier en daar een schermutseling tusschen de politie en de kommunistische en socialistische woelmakers.

Door den heer Burgemeester werd een bevel uitgevaardigd, alle samenscholing van meer dan 5 personen verbiedend, welk bevel door den politie-kommissaris op de Markt afgelezen werd, voor de massa die nog samengeschoold was. Aan de verordening werd dan ook gevolg gegeven.

De burgemeester had intusschen bevel gegeven ook de vrouwen Poels en Gils aan te houden. Deze werden ondergebracht in de stedelijke academie.

Door de zorgen van de politie werd er aan de vrouwen en kinderen wat eten bezorgd en te zes uren 's avonds werden ze naar huis gestuurd.

Tegen den avond was de kalmte in de Stad weergekeerd.

Donderdag namiddag, rond 2 ½ u, begon het speleke opnieuw. 'n Paar honderd betoogers, hoofdzakelijk bestaande uit vrouwen, kinderen en ligamannen, togen naar de Markt, waar zij met de gebruikelijke omzichtigheid uit elkaars gezelschap werden verwijderd. Den vrouwen werd in een der lokalen van het politie-kommissariaat te eten voorgezet.

Na een tiental minuten was de orde hersteld en hoefde de rijkswacht niet tusschen te komen.

Vrijdag morgen, werd op de Merode lei een kerel aangehouden, die zich onledig hield aan voorbijgaande arbeiders-opruimende druksels uit te delen. Het is een zekere De Bie, van Antwerpen, secretaris van de «Roode Arbeiderskrul». Hij werd ter beschikking van den Procureur des Konings opgesloten.

Aan de Hollandsche schuif werden eveneens soortgelijke druksels uitgedeeld. Tijdens deze woelige dagen werden in 't geheel een 50-tal processen opge maakt.

De politie dient geluk gewenscht voor haar kalm en krachtig optreden.

Pancartes uit een communistische betoging 1934 (SAT A 074/2).

Op woensdag 14 november komt het tot relletjes. Om vier uur 's middags rijden rijkswachters te paard in volle galop en met getrokken sabels door de Herentalsstraat richting Grote Markt. Mensen stuiven uiteen en duiken het Driezenstraatje in. De politie arresteert opnieuw Poels, Gils en Lenaerts als aanstokers. Maar dat maakt de situatie alleen nog erger. Op de Grote Markt verzamelen zich vóór het politiebureau zo'n duizend mensen die 'een dreigende houding aannemen' (politierapport SAT A 074/2). Burgemeester Van Hoeck verbiedt samenscholingen van meer dan vijf personen en roept de hulp van de Rijkswacht in. Nog eens vier betogers worden aangehouden, waaronder één wegens 'slagen aan een ambtenaar'. De meegedragen pancartes worden in beslag genomen en politie-inspecteur Van Even bezorgt ze aan stadsarchivaris Jozef Jansen. De dag erna verzamelen zich opnieuw betogers op de Grote Markt, maar de politie grijpt weer in: 27 personen waaronder vijf vrouwen worden aangehouden wegens 'smaad, samenscholing en belemmering van de openbare weg'. Op vrijdag 17 november wordt nog een Antwerpenaar opgepakt die 'opruimende druksels' staat uit te delen op de Merodelei, maar de rust is hersteld. (2)

1936 Samen met de Internationale Arbeidershulp wordt steun opgehaald voor de Spaanse Republiek. Vijf Turnhoutenaars vertrekken met de Internationale Brigades naar Spanje om er aan de zijde van de Republiek te strijden tegen Franco en de fascistische legers: Florent Lenaerts, Charel Van Mechelen, Sus Claessens, Jan Schuermans en Louis Matthys. Van Mechelen en Claessens sneuvelen. (3)

Bij de parlamentsverkiezingen op 24 mei 1936 haalt de KPB in België 9 Kamerzetels en 4 in de Senaat.

1937 De Belgische frank wordt gedevalueerd.

Op 24 januari 1937 werd de Vlaamse Kommunistische Partij, de VKP, opgericht met aan de leiding Jef Van Extergem, Ferdinand Minnaert, René Dillen en Bert Van Hoorick.(4). Jef Van Extergem komt regelmatig naar Turnhout als 'instructeur'.(3)

1938 Turnhoutse gemeenteraadsverkiezingen van 16 oktober 1938. Om de linkerzijde niet teveel te verdelen stelt de KPB-Afdeling Turnhout voor om een aantal communisten op te nemen op de BWP-lijst. De leiding van de BWP-Federatie verbood echter om gemeenschappelijke lijsten te vormen met andere partijen. Noodgedwongen legde de KPB een eigen kieslijst neer met slechts drie kandidaten. Zij richtten zich voornamelijk tot mannelijke en vrouwelijke arbeiders, tegen oorlog, het fascisme en Hitler. Ze waren voorstander om de rijken de crisis te doen betalen en riepen op tot steun aan het Republikeinse Spanje. (5) De BWP haalde 30,5% van de stemmen, de communisten 1,1%. (6)

1939 De regering van 'nationale eenheid', met katholieken, socialisten en liberalen, stelden alles in het werk om de communistische propaganda te fruiken. In de winter van 1939 worden de uitgaven van 'La Voix du Peuple' en 'Het Vlaamse Volk' verboden. Niettegenstaande de aanhouding van verscheidene redacteurs verschijnen de centrale bladen van de KPB clandestien verder. Ook de Turnhoutse communisten zorgen voor de verspreiding van het illegale drukwerk. (3)-(4)

1940 Duitse troepen trekken op 10 mei België binnen. Enkele honderden communisten worden over heel het land opgepakt en naar Frankrijk gedeporteerd. 14 mei 1940. Burgemeester Van Hoeck geeft Turnhout over aan de Duitse Wehrmacht. De Turnhoutse communisten houden zich voorlopig stil op het verspreiden van illegaal drukwerk na.(7)

1941 Wanneer de Wehrmacht Rusland binnenviel (22 juni '41) gaven de Duitsers in België het startsein voor de operatie 'Sonneward', waardoor in korte tijd

honderden KP-functionarissen en –militanten werden aangehouden. Op 25 augustus 1941 wordt de KPB officieel verboden en gaan de Turnhoutse KP-militanten ondergronds.(7)

Slogans aangebracht op de omheiningmuur Sint-Victor: 'Tegen oorlog en fascisme! Redt Thälmann!' (voorzitter Duitse KP, overleden in Buchenwald).(AJS)

Op 15 maart 1941 wordt het Onafhankelijkheidsfront opgericht. Het was de bedoeling om een breed front te vormen waarin alle democratische partijen vertegenwoordigd zijn. De enige partij die toetrad was de KPB. In plaatselijke afdelingen van het OF traden wel socialisten, liberalen en kristenen toe. In Turnhout stond de plaatselijke afdeling van het OF onder leiding van de bekende kunstenaar Remi Cornelissen (° 1913, toen wonende Lindekensstraat). Beroepshalve was hij leraar aan de Academie van Turnhout (1937-1947), aan het Atheneum van Berchem (1940-1972) en de Academie van Antwerpen (1947-1978). Zijn werk is te bewonderen in de vergaderzaal 't Hert in de Blairon-campus en in het Stadspark: standbeeld Pro Patria ter ere van de politiek gevangenen en de weggevoerden.(6)

1942 Vanaf oktober werden ook vanuit Turnhout heel wat mannen en vrouwen verplicht tewerkgesteld in Duitse fabrieken. Duizenden jongeren weigerden gevolg te geven aan de oproepingsbevelen en vluchtten in de illegaliteit. Zij hadden echter geen recht op rantsoeneringszegels en waren vogelvrij verklaard. Velen sloten zich aan bij een verzetsbeweging.(6)

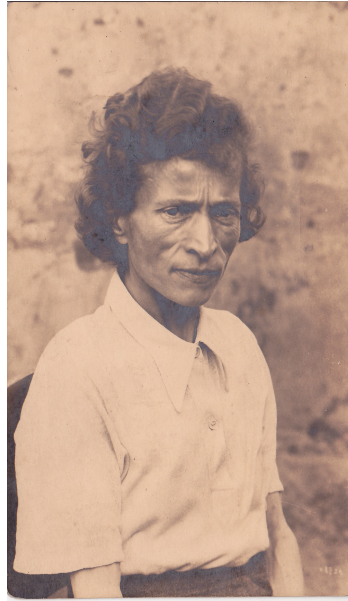
1942 Tussen december 1941 en januari 1942 werden in België tientallen communisten terechtgesteld en ter dood veroordeeld. Honderden werden in Belgische gevangenschappen en concentratiekampen opgesloten of naar Duitsland gedeporteerd. In juni 1941 werd onder impuls van de clandestiene KP de Gewapende Partizanen opgericht. Het karakteristieke van het partizanenleger was dat het uitsluitend burgers rekruteerde die actief (gewapend) verzet wilden plegen. Louis Boogers en Louisa Poels vervoegden de Partizanen.(3)-(7)-(8)

1943 Louis Boogers wordt in 1943 opgepakt en mishandeld in de nazikampen van Breendonk, Hoei, Dachau, Sterlitz en Buchenwald.

Louisa Poels wordt verraden en beland in de gevangenissen van Dendermonde en Antwerpen waar zij zwaar mishandeld wordt en verder getransporteerd wordt naar de concentratiekampen van Ravesbrück en Belsig.(3)-(8)

Louisa Poels 1934

Louisa Poels 1945....

(Foto's AJS)

1944 In de nacht van 23 en 24 september waren de laatste Duitse bezetters uit Turnhout verdwenen en hielden zich schuil achter het kanaal Dessel-Schoten. Het verzet begon de strategische posities in Turnhout te bezetten. De gevechten aan het kanaal zouden aanhouden van 24 september tot 3 oktober. Aan de gevechten aan het kanaal namen naast de geallieerde strijdkrachten ook lokale weerstanders deel.(6)

Op 13 november gebiedt de regering de ontwapening van de Weerstand. Dit was niet naar de zin van de Partizanen van Turnhout. Zij verwijderden de affiches in verband met de inlevering van wapens en kledij. Die affiches hingen aan het gebouw van de politiewacht en aan het stadhuis.

Op 18 december wordt geen toelating gegeven voor een algemene vergadering voor de sympathisanten van het Onafhankelijkheidsfront. (6)

1945 Het 'Voorlopig Comité der Democratische Verstandhouding' (BSP, KPB, Democratische Unie van Strijders, Invaliden, Verminkten en Slachtoffers van de Oorlog, ABVV, Onafhankelijkheidsfront en Partizanenleger) wilden een betoging organiseren tegen Koning Leopold III. De gemeenteraad van Turnhout besliste dat propaganda vóór de koning was toegelaten, maar tégen de koning niet. De betoging werd met andere woorden verboden. (6)

De eerste regering na WO II (Pierlot V 29/9 – 12/12/1944) nam drie communisten op in haar regering van Nationale Eenheid: Albert Marteaux (Volksgezondheid), Raymond Despy en Fernand Demany (beiden zonder portefeuille).

Op 12 februari 1945 wordt de regering Van Acker I gevormd onder leiding van Achille Van Acker (BSP). Zij telde 16 ministers en twee staatssecretarissen.

De KPB-ministers bezetten de departementen Ravitaillering (Edgard Lalmand) en Volksgezondheid (Albert Marteaux). Wegens onenigheid over de Koningskwestie verlaat de CVP in juni 1945 de regering.

Ook in de regering Van Acker II (2/8/45 – 13/3/46) behouden de twee KPB-ers hun minsterposten.

1946 Op 17 februari 1946 werden in België de eerste verkiezingen gehouden na WO II. In de Kamer haalde de CVP/PSC 92 zetels, de BSP/PSB 66, de KPB/PCB 23 de LP/PL 16 en de UDB 1 zetel. In de Senaat: CVP/PSC: 51, BSP/PSB: 4, KPB/PCB: 11, LP/PL 4, kartel van liberalen en socialisten: 1. In de regering Van Acker III (31/3 – 3/8/1946) krijgt de KPB de ministeriële bevoegdheden: Volkgezondheid en Gezin (Albert Marteaux), Ravitaillering (Edgard Lalmand), Wederopbouw (Jean Terve) en Openbare werken (Jean Borremans). In de regering Huysmans (3/8/1946 – 20/3/1947) blijven de communisten dezelfde bevoegdheden houden. De parlamentsverkiezingen waren voor de Turnhoutse communisten echter geen succes: ze haalden slechts 1,6% na een overweldigende anti-socialistische en anti-communistische hetze in de plaatselijke (katholiek-conservatieve) bladen.(9) Voor de gemeenteraadsverkiezingen van 24 november 1946 dienden de KPB en de liberalen geen kiezerslijsten in. De CVP haalde 66,1 %, de BSP 33,9 %. (6)

1947 Na het bezoek van Spaak aan de Verenigde Staten worden de communisten verplicht de regering te verlaten. Dit was één van de voorwaarden om 'Marshall-hulp' te verkrijgen. Die 'hulp' ging in de eerste plaats naar die industriën verbonden aan de oorlogsproductie ten nadele van de productie van consumptiegoederen. Dit werd door de KPB en zijn vertegenwoordigers in het parlement meermaals aangeklaagd.(10)

1949 Vanaf 1946 regeerden de CVP en de BSP samen en vestigden ze de basis van de 'verzorgingsstaat'. Ondertussen wierp een ander groot probleem zich op: de Koningskwesitie. De vraag werd gesteld of Leopold III opnieuw op de Belgische troon mocht komen. Aanvankelijk waren alle partijen daar intern verdeeld over. Uiteindelijk pleitte de CVP voor de terugkeer van Leopold, wat die laatste partij winst opleverde in de verkiezingen: een volstreekte meerderheid in de Senaat en op twee zetels na een volstreekte meerderheid in de Kamer. Dit waren ook de eerste Belgische wetgevende en provinciale verkiezingen waar het vrouwenstemrecht gold. De KPB leed haar eerste ernstige nederlaag. In de Kamer haalden zij nog 12 zetels, in de Senaat 5. (Wikipedia)

Standpunt van het Onafhankelijkheidsfront i.v.m.de Koningskwesitie:

'Tegenover de reactionairen, collaborateurs en pro-fascisten van diverse pluimage die zich rondom Leopold III hebben geschaard, bevindt zich een machtig blok der democraten dat den troonafstand eischt en dat bestaat uit: de BSP, de KPB, alle Liberale democraten, de BDU, de Socialistische Jeugd, de Liberale jeugd, de Volksjeugd, het Onafhankelijkheidsfront, het ABVV, de Vooruitstrevende Vrouwen, de Vrouwenunie, enz.

Al deze Belgen zijn van meening dat België een onbetwist Staatshoofd moet hebben bij het begin van de vrede en bij de aanvang van de reusachtige taak van wederopbouw die ons wacht. Leopold III is dit niet. Om al deze redenen die hooger werden aangegeven kan hij het nooit meer zijn. Daarom eischt het blok der democraten dat hij zou afstand doen van den troon. Niets minder, maar ook niets meer. Zoo wordt de kwesitie van 's lands regime, van de monarchie, niet gesteld. Zelfs niet de kwesitie van de dynastie. Niemand denkt er aan thans te vragen dat België een republiek zou worden of dat Prins Karel door een ander regent zou vervangen worden. Wie zulks vertelt is een leugenaar of dwaas.' Fernand Damany, Algemeen Secretaris van het Onafhankelijkheidsfront. (11)

1950 De meeste vrijzinnigen, socialisten, liberalen en communisten verzetten zich tegen de terugkeer van Leopold III als koning. Bij de volksraadpleging van maart 1950 stemden echter 57 % vóór terugkeer: 72 % in Vlaanderen, 48 % in Brussel en 42 % in Walonië. Anti-Leopoldisten organiseerden stakingen en betogingen (vooral in Walonië). 700.000 stakers eisten de troonafstand en een reeks sociale eisen zoals de 40-urige werkweek. In de gemeente Grâce-Berleur werden drie arbeiders door

de Rijkswacht doodgeschoten. Leopoldisten pleegden aanslagen op partijgebouwen van de BSP en KPB. Leopold III's terugkeer bracht België aan de rand van een burgeroorlog. (10)-(11)

De Parlementsverkiezingen van 4 juni leverde de CVP een absolute meerderheid op van 47,7%. De KPB kreeg opnieuw klappen: Nog 7 zetels in de Kamer (-5) en 3 in de Senaat (-2).

Op 11 augustus 1950 vond voor de Verenigde Kamers de eedaflegging van kroonprins Boudewijn I plaats. Vlak vóór de eedaflegging, riep Julien Lahaut, Voorzitter van de KPB en Volksvertegenwoordiger: 'Leve de Republiek'. Dit incident maakte uiteraard veel ophef.

Op 18 augustus 1950 om 21.30u. belden twee personen aan bij Julien Lahaut in een arbeiderswijk in Seraing. Er werd vanop een halve meter vier keer, niet beheerst, maar fanatiek, met blinde haat op hem geschoten. Op 22 augustus werd Julien Lahaut ten grave gedragen in Seraing. (10) Honderdduizenden volgden de lijkbaar, waaronder tal van Turnhoutse communisten.

De daders van deze laffe politieke moord heeft men nog steeds niet gevonden...

Ook in de Kempen ging de Koningskwesitie niet rimpeloos voorbij. Het klerikale fanatisme keerde zich eens te meer tegen de socialisten en hun instellingen. Meermaals sneuvelden ruiten van volkshuizen en werden socialistische lokalen besmeurd. Studenten uit het katholieke onderwijs werden tegen de socialisten opgehitst. De kiescampagne van 4 juni 1950 was één van de hardste die in de Kempen ooit gevoerd werd. Tegen de overmacht van fanatieke katholieken en gewezen VNV-ers, moesten de socialistische lokalen regelmatig bewaakt worden door socialistische militanten. Op 21 mei 1950 hield de socialistische beweging een betoging in Turnhout waarvoor met veel moeite toelating bekomen was. Omdat men voor rellen vreesde was er een massale aanwezigheid van politie en rijkswacht. De BSP besloot de kiescampagne op 3 juni met een open lucht meeting op de Grote Markt. Antoon Spinoy en Kamiel Huysmans spraken er zo'n 5.000 aanwezigen toe. De politie had de grootste moeite om Leopoldisten en anti's uit elkaar te houden. (12)

1952 Er kwamen slechts drie KPB-kandidaten op voor de gemeenteraadsverkiezingen van 18 oktober 1952. Zij haalden 156 stemmen.

1954 De tweede schoolstrijd begon in 1950. Toen kwam de homogene CVP partij aan de macht. Onder leiding van de minister van onderwijs Pierre Harmel werden enkele aanpassingen gedaan binnen het Belgisch onderwijssysteem. Die aanpassingen waren voordelig voor het katholieke of vrije onderwijs en nadelig voor het staatsonderwijs. Hiertegen was veel verzet van de vrijzinnigen in de BSP/PSB, KPB/PCB en LP/PL. Na de Parlementsverkiezingen van 11 april 1954 kwam de Socialistisch-Liberale regering Van Acker IV aan de macht. Met de Wet Collard en de oprichting van het Schoolpact (1958) kwam de schoolvrede terug. De KPB ging verder achteruit van 7 naar 4 zetels (Kamer) en van 3 naar 2 in de Senaat. (Wikipedia)

1955 Op tal van plaatsen in de Kempen kwam het tot schermutselingen en sabotagedaden tegen de Wet Collard. Katholieke jongeren beletten vergaderingen van de BSP, autobussen met socialistische militanten werden door gevelde bomen tegengehouden om daarna met hamers en bijlen bewerkt te worden. De katholieken mobiliseerden in het ganse arrondissement om de socialisten in hun eigen lokalen te beletten het woord te voeren. Bij een aangekondigde meeting van de BSP op 27 april in Turnhout kondigde de burgemeester de staat van beleg af. De meeting met Piet Vermeylen en Jos Van Eynde kreeg een privaat karakter (enkel voor leden). Na de vergadering waren er nog urenlang straatgevechten en

tientallen manifestanten, zowel pro's als contra's werden door de Rijkswacht aangehouden. (12)

- 1956** Oprichting van het monument Pro Patria in het Stadspark te Turnhout ter ere van de politieke gevangenen en weggevoerden tijdens de Tweede Wereldoorlog, in opdracht van het Comité Politieke Gevangenen Pro Patria. Beeldhouwer was Remy Cornelissen, oud-leider van het Onafhankelijkheidsfront in Turnhout. Architecten waren Marc Appel en Jan Weslau. (SAT)

- 1958** Het antiklerikale kabinet Van Acker VI kreeg flink op zijn donder. De CVP/PSC won 9 zetels, de BSP/PSB verloor er 2 en de LP/PL 4. De KPB/PCB kalfde verder af: van 4 naar 2 zetels in de Kamer en van 2 naar 1 in de Senaat. De VU kwam voor het eerst op en haalde 1 zetel in de Kamer. (Wikipedia)

Op 27 augustus 1958 vraagt de KP Turnhout schriftelijk om een onderhoud met de BSP-afdeling met het oog op de gemeenteraadsverkiezingen. De BSP antwoordt op 11 september botweg bij monde van Alfons Van Gael 'dat het tijd en moeite verloren zou zijn nu besprekingen met u aan te knopen.' Bij de gemeenteraadsverkiezingen van 12 oktober 1958 haalden de Turnhoutse communisten met drie kandidaten slechts 117 lijststemmen. (12)-(13)-(9)

Voor verkiezingen die anders zullen zijn.

OOK TE TURNHOUT KAN HET VERANDEREN !

Ja, reeds 134 jaar word de stad Turnhout bestuurd door een konservatieve katholieke meerderheid. De Turnhoutse bevolking bestaat nochtans overwegend uit arbeiders, bedienden en kleine middenstanders.

Gedurende meer dan een eeuw werd een politiek gevoerd ten voordele van de grote bezittende klasse en werden heel wat gemeentelijke, economische en sociale belangen van de werkende bevolking verwaarloosd en over het hoofd gezien.

Al die tijd werd een schandelijke vriendjespolitiek in stand gehouden waarbij geen eerbied werd betoond voor andermans opvattingen en waarbij de vrije meningsuiting werd beknot.

Aan dit verouderd, konservatief gedoe kan een einde worden gesteld !

De enige, belangrijke oppositie hiertegen, te Turnhout, was de B.S.P.

Ook de kommunistische partij, heeft niet nagelaten deze wantoestanden aan de kaak te stellen.

En wat belangrijk is : ook in de kristen-democratische vleugel van de C.V.P. roert er wat. De kristen-democraten worden zich bewust van hun macht en hun kracht die zij vertegenwoordigen en die maar al te weinig tot uitdrukking kwam op het politiek vlak.

Niet alleen de C.V.P.-poll. te Turnhout, maar op vele plaatsen in het land, geeft een aanduiding dat ook de kristen-democraten een belangrijker rol wensen te vervullen in het leven van onze stad en van het land in het algemeen.

Deze omstandigheden maken het meer en meer mogelijk tot een hergroepering van de politieke krachten over te gaan.

Zoals in geheel het land, stellen de kommunisten voor, verkiezingslijsten te vormen waarop socialisten, vakbondsmilitanten en kommunisten op voorkomen.

Alleen de eenheid van de werkende klasse is in staat een einde te stellen aan de greep van de kapitalistische konservatieven.

Wie van U gaat niet akkoord met de kommunisten om :

- De militaire uitgaven te verminderen en de vrijgekomen sommen voor nuttig doeleinde aan te wenden ?

- Te ijveren voor vreedzame samenwerking onder alle volkeren, door de uitbreiding van de handels- en kulturele betrekkingen in een geest van vriendschap ?

- De controle op het groot-kapitaal in te stellen en de rijkdommen van het land in dienst te stellen van de werkende bevolking in plaats zoals nu in handen te laten van een bevoorrechte minderheid. ?

- Te ijveren voor een federalistische staatsstructuur die zowel Vlamingen als Walen een eigen vrije ontwikkeling zou toelaten, binnen de Belgische staat ?

Rond dit programma kunnen zich socialisten, vakbondsmilitanten van het A.B.V.V. en het A.C.V. en kommunisten verzamelen.

De kommunistische partij - afdeling Turnhout - doet in deze zin een oproep tot de bevolking om over deze voorstellen na te denken en haar mening bekend te maken.

De kommunistische partij, meent dat alleen een zulkdanige politiek, in staat is om de werkelijke wil van het volk tot uitdrukking te brengen en de democratie uit te breiden.

NOCH DE B.S.P. noch de kristen-democraten, noch de kommunistische partij, zijn alleen, in staat om veranderingen te brengen in de huidige politieke verhoudingen.

DAAROM ? EENHEID, eenheid en nogmaals eenheid onder het werkende volk !

Bevolking van Turnhout, U kunt bijdragen tot deze politiek door in uw eigen omgeving deze voorstellen hardnekkig te verdedigen en te verwezelijken !

In deze zin vat de kommunistische partij de voorbereiding van de a.s. verkiezingen aan, en zal zij ijveren opdat ook te Turnhout iets zou veranderen !

Verantwoordelijke uitgever en opsteller : Boogers Louis, Lillokensstraat 56, Turnhout.

LEES DE "RODE VAAN" Vlaams weekblad van de kommunistische Partij.

- 1960** De 'Eenheidswet' van de regering Eyskens beoogde een verhoging van (vooral indirecte) belastingen, lagere wedden en nadeliger pensioenstelsel voor het overheidspersoneel, strengere maatregelen tegen werklozen en zieken, enz. Vooral het ABVV met steun van de BSP en de KPB kwamen hiertegen in opstand. Door tegenwerking van het ACV, de zware repressieve maatregelen van de patroons en plaatselijke overheid (rijkswacht en leger! bewaakten de bedrijven tegen stakingspikketten) was de actie in de Kempen niet zo'n succes.
- 1961** De vervroegde verkiezingen van 26 maart 1961 brachten voor de KPB drie zetels winst op in de Kamer (van 2 naar 5 zetels), en +1 zetel in de Senaat (van 1 naar 2). Die vooruitgang was uitsluitend langs Waalse en Brusselse zijde te noteren.
- 1964** Bij de gemeenteraadsverkiezingen van 12 oktober 1964 kwamen weer slechts drie KPB-kandidaten op die 240 stemmen haalden.

- 1965** De eerste parlementsverkiezingen na het vastleggen van de taalgrens op 23 mei 1965 was er weer winst op te tekenen voor de KPB: zij behaalden 6 zetels in de Kamer, 3 in de Senaat. De nationalistische partijen, Volksunie, FDF, Rassemblement Wallon, boekten lichte winst.
- 1966** Op dinsdag 25 oktober had er in De Gilden in de Gildenstraat in Turnhout op uitnodiging van de KWB-O.L.V. Middelaars een studiebijeenkomst plaats 'Samenspraak KWB-Kommunisten'. Sprekers waren Louis Boogers en Frans Jacobs voor de KPB en August Verheyen, gewestleider KWB. (16)
- 1968** Tijdens de verkiezingen van 31 maart 1968 boekten enkel de communautaire partijen VU, FDF, RW winst. De drie traditionele partijen verloren zetels. De Waalse communisten kwamen met een aparte Senaatslijst op en haalden daar 2 zetels mee. Dit had natuurlijk zijn weerslag op de resultaten van de KPB: voor de Kamer haalden zij nog 5 zetels (-1) en verloren zij hun 2 Senaatszetels. (Wikipedia)
- 1970** De niet door de vakbonden erkende mijnwerkersstaking van begin 1970 kreeg de volledige steun van de KPB. Zij mobiliseerde in gans het land haar partijorganisaties om een maximum aan politieke en materiële steun te verstrekken. Ook in Turnhout werd materiële steun opgehaald en brachten militanten bezoeken aan de stakingspikketten in Limburg.(15)
- Bij de gemeenteraadsverkiezingen van 11 oktober 1970 haalt de KPB met 9 kandidaten 309 stemmen. In de post-Leuven-Vlaams-en-Mei '68-sfeer roepen de Jong-CVP-ers op voor 'een stekelige stem' en komt er een 'cafélijst' op, Assepoester, die met 7 kandidaten zo'n 500 stemmen weten te verzamelen.(9)
- 1971** Federale verkiezingen van 7 november. Door het uiteenvallen van de unitaire partijen is de versplintering eensklaps veel groter geworden. Bij de Kamerverkiezingen komen de Nederlandstalige en Franstalige vleugels van de unitaire partijen elk voor zich op in hun eigen taalgebied. Om het allemaal nog ingewikkelder te maken komen de unitaire partijen in Brussel nog steeds in unitaire formatie op. Dat laatste kan ook gezegd worden wanneer het gaat om de verkiezingen voor de Senaat. De KPB haalt 1 Kamerzetel, de PCB 4. In de Senaat haalt de KPB/PCB 1 zetel. (Wikipedia)
- 1972** Ludo Loose (1944-2003) wordt Politiek Secretaris van de KPB-Federatie Kempen. Voorheen werd de Federatie Kempen (waar de Afdeling Turnhout deel van uitmaakte) geleid vanuit Antwerpen door Frans Van den Branden en Jaak Withagens. Ludo Loose werd later, van 1989 tot 1992, nog Voorzitter van de Kommunistische Partij Vlaanderen.

1973 In de nasleep van Mei 1968 ontstond in Turnhout het 'Scholenfront Turnhout' (Scho.F.T.). Het was een 'permanente actiegroep met een duidelijke kritische instelling t.o.v. de bestaande school en maatschappij'. Het front pleitte voor het scheppen van een band van solidariteit tussen de leerlingen van verschillende scholen, voor betere vormingskansen voor werkende jongeren en tegen het bestaande autoritaire schoolsysteem. Eén van de acties was ook gericht tegen de plannen van minister van Landsverdediging Paul Van den Boeynants: hij wou elke leerling na het secundair onderwijs naar het leger sturen (geen uitstel meer om studieredenen), het leger en de rijkswacht versterken en een beroepsleger oprichten. In het kader van 'arbeiders-studenten-één-front', werd er geld opgehaald voor de stakende dokwerkers van Gent en Antwerpen, staking die niet erkend was door de vakbonden. Dit geld werd dan overgemaakt door Jef Smets aan Dolf Kerschaever, voorzitter van het stakerscomité (en lid van de KP.B). (AJS)

1974 Op maandag 24 juni 1974 begon er een algemene staking van de 25.000 werknemers in de grafische, papier- en kartonnijverheid. Elke dag stonden de KP.B-militanten aan de stakingspiketten aan Brepols, Proost, Carta Mundi, Joos, Van Mierlo, Belgica, Splichal, Biermans en Van Genechten. Na een week staking bereikt men een akkoord over 90 % van de eisen. De KP.B startte een grafische bedrijfswerking en bracht regelmatig een eigen bedrijfsblad uit.

'T ROOD PAPIERKE BEDRIJFSBLAD AFD BOEK & PAPIER K.P.B.

Op 15 februari hielden het SchoFT, Alfa, de KAJ-Turnhout, de CVP-Jongeren, de Jongsocialisten en de Jongkommunisten (KJB) een betoging tegen het plan VDB II in de Turnhoutse straten en een meeting in De Warande. 26 jongeren sloten zich dat jaar aan bij de Kommunistische Jeugd van België (KJB). (AJS)

Foto AJS

Oprichting Chilicomité. Na de bloedige staatsgreep van het Chileense leger tegen de verkozen regering Allende werd op initiatief van Alfa een Chilicomité opgericht. De KPB sloot zich hier bij aan.

Op 23 december 1973 werd de Actiegroep Stad voor de Mens opgericht. Zij richtten van begin kleinschalige, maar goed georkestreerde acties uit. Aan de meeste van deze acties namen ook Turnhoutse communisten deel.

Zo kreeg Jef Smets o.a. een boete omdat hij met zijn wagen het verkeer ophield, terwijl de andere leden van de actiegroep auto's omkiepten in de Bentelstraat. (AJS)

Foto AJS

Bij de federale verkiezingen van 10 maart haalde de KPB/PCB 2 kamerzetels en 1 senaatszetel.

1975 Op 24 maart had op initiatief van Elcker-ik (Turnhout) een eerste vergadering plaats met het oog op een eventuele 'Progressieve Frontvorming'. Aanleiding was de publicatie van het 'Roodboek' en de 'Doorbraak'-beweging. ABVV-Jongeren, Elcker-Ik, Jongcommunisten (KJB), en Jongsocialisten besloten om rond concrete actiepunten samen te werken: o.a. strijd tegen de jeugdwerkloosheid, tegen de 30 miljard militaire uitgaven, tegen de grondspeculatie, voor een gemeentepolitiek in dienst van de werkende bevolking e.a. (18)

In 1971 keurde de meerderheid in de gemeenteraad de plannen goed van het stadsbestuur om de Ring door te trekken van de Steenweg op Merksplas en de Steenweg op Baarle-Hertog dwars door waardevol natuurgebied. En de uitbreiding van de woonzone tussen het Kempisch Kanaal en de Noorderring. (17) Hiertegen werd het actiecomité Stop de Strop opgericht, waarbij en twintigtal milieu- en politieke organisaties aansloten, w.o. de KJB. (19)

Het Congres van de Kommunistische Jeugd van België verkiest Jef Smets in de Vlaamse Stuurgroep van de KJB en in het Nationaal Bureau van de KJB/JCB. (21)

De Vlaamse Gewestelijke Conferentie van de KPB (5/4/75) verkiezen Joske Van Sande (Vrouwencommissie KPB), John Baetens (Vakbondsafgevaardigde Ford-Tractor), Leo Reyntjens (Licenciaat Moderne Geschiedenis) en Jef Smets (Politiek Secretaris Federatie Kempen) tot leden van de Vlaamse Raad van de KPB.

1976 De Werkgroep Werkende Jongeren wordt opgericht in de schoot van de Stedelijke Jeugdraad bestaande uit ABVV-Jongeren, KAJ, Elcker-Ik en Jongkommunisten. Vertegenwoordiger in de Stedelijke Jeugdraad werd Jef Smets. Er werd actie gevoerd tegen de verlenging van de wachttijd op werkloosheidsuitkering voor schoolverlaters, inkrimping van het budget voor onderwijs, tegen de numerus clausus, enz. Er werden info-avonden georganiseerd, filmvertoningen (o.a. over de repressie in Chili), toneelvoorstellingen, een tentoonstelling en optreden van Vuile Mong in De Warande. Op 30 oktober had er een betoging plaats op de Turnhoutse Grote markt.(18)

Foto AJS

Van 3 tot 21 augustus had er in Schloss-Droyssig (DDR) een zomerkamp plaats met een vertegenwoordigers van de KJB/JCB, de FDJ (DDR), Spaanse, Chileense, Zwitserse, Tsjechoslowaakse en Poolse Jongkommunisten. (22)

Foto AJS

Het 22ste Congres van de KPB (Gent 9-11/4/76) verkiezen Leo Reyntjens en Jef Smets tot leden van het Centraal Comité van de KPB.

Tijdens de zomer van 1976 was de lijstvorming voor de verkiezingen van 10 oktober aan de orde. Aanvankelijk was er sprake van een gezamenlijke progressieve lijst van SvdM en de KPB, maar Jan Michiels vond binnen SvdM niemand bereid om met de communisten op één lijst te gaan staan. Wel spraken betrokkenen af dat men het mekaar in de kiesstrijd niet moeilijk zou maken en dat men na de verkiezingen samenwerking misschien wel mogelijk zou zijn. De KPB haalde met 18 kandidaten (!) slechts 1,54% van de stemmen. SvdM met 15 kandidaten 7,78% en meteen 2 zetels in de gemeenteraad: Jan Michiels en Marc de Backer. Amada, dat voor de eerste keer opkwam in Turnhout, haalde met 5 kandidaten 0,6%. (17)–(18)

1977 Staking bij Philips Turnhout tegen afdankingen kent een gedeeltelijke overwinning dank zij de door de KPB ondersteunde solidariteitsacties naar Philips Lommel en Philips Eindhoven.(23)

De KPB Turnhout brengt een tewerkstellingsplan uit 'Nieuwe arbeidsplaatsen voor het arrondissement Turnhout'. De aanleiding was de lancering door Provincieraadslid Ludo Loose van een Gewestelijke Tewerkstellingsconferentie voor de Provincie Antwerpen die later gesteund werd door de vakbonden en de BSP. (23)

Een 10-tal KJB-ers onder leiding van Jef Smets nemen deel aan het zomerkamp van de Poolse Communistische Jeugd van 7 tot 21 augustus in Zakopane (Poolse Tatra). Met bezoek aan de universiteit van Krakau en het concentratiekamp van Auschwitz. (AJS 22)

Foto AJS

Bij de federale verkiezingen van 17 april 1977 haalt de KPB/PCB nog slechts 2 kamerzetels en 1 senaatszetel.

1978 Na de gruwelen van WO II stichtten in 1946 in Londen afgevaardigden van 63 landen de Wereld Federatie van Democratische Jeugd om zich permanent in te zetten voor de Vrede. Reeds 10 wereldfestivals hadden plaats, voornamelijk in Europa. Het 11de Wereldfestival van de Jeugd en de studenten juli-augustus had voor het eerst plaats in een land van de Derde Wereld, in een land van Latijns-Amerika nl. in Havanna (Cuba). 120 Belgische jongeren uit zo'n 25 jeugdorganisatie (van Liberaal studentenverbond, KAJ tot KJB) namen deel aan het Festival. Turnhout zond 5 jongeren: 2 van Elcker-Ik, 1 ABVV-jongere, 1 Jongsocialist en 1 Jongkommunist. Ter voorbereiding (en ter financiering) van de reis werden verschillende culturele en politieke manifestaties georganiseerd in het Turnhoutse. (AJS 24)

Foto AJS

Oprichting van Werkgroep Eenheid in het najaar van 1978. In het eerste verslag 14/12/78 (get. Jos Geysels, Frans Maes en Marcel Slegers) lezen we: 'Wij zijn geen vertegenwoordigers van de arbeidersbewegingen, evenmin van politieke partijen. Wij zijn een groep individuen uit verschillende zuilen en bewegingen. Wij willen in alle bescheidenheid een stap zetten, hoe klein ook, om deze verzuiling te doorbreken. Het doel is het bevorderen van de arbeiderssolidariteit van onderen uit. Arbeiderssolidariteit, niet alleen rond arbeid en tewerkstelling, maar ook met de nodige aandacht voor het leefmilieu, grondbeleid, gezondheidszorg, internationale solidariteit, ontwapening, vrouwenproblematiek, buurtwerking, basisdemocratie, enz.'. (AJS 25)

1979 In mei 1979 ging er ter gelegenheid van 1 mei en Rerum Novarum een eenheidsinitiatief door dat in het teken stond van de strijd tegen de economische crisis in de Kempen. Er werd een bescheiden tentoonstelling georganiseerd in Cultureel Centrum De Warande. Die werd op 18 mei geopend door Filip De Clerck (ACW) en Louis Boogers (Voorzitter KPB) en ingeleid door Jeanne Adriaensen (BSP-Volksvertegenwoordiger). Op zaterdag 19 mei had er een Eenheidsfeest plaats in de Katholieke Volksbond in de Begijnenstraat in Turnhout. Sprekers daar waren: Ria Van Echelpoel (BSP-gemeenteraadslid), Paul Pataer (LBC Brussel) en Jef Sleeckx (BSP-Volksvertegenwoordiger). Er werd een manifest verspreid dat getekend werd door 300 mensen (o.a. Karel Van Miert). Onder de titel 'Turnhout, economisch noodgebied' werden 6.000 manifesten, 250 affiches en 1500 kranten verspreid. Het ganse initiatief kwam in de pers uitvoerig aan bod (een tiental serieuze artikels in diverse dag- en weekbladen) en lokte uiteenlopende reacties uit gaande van 'katholiek zelfmoordcommando' (GVA 28/5/79) tot 'Eenheidsfeest is unicum' (DM 17/5/79). (AJS 25)

Filip Declerck (ACW) en Louis Boogers (KPB) openen de Tentoonstelling 'Turnhout, economisch noodgebied' in De Warande. (Foto AJS)

Op 10 juni hadden de eerste rechtstreekse verkiezingen voor het Europees Parlement plaats. De CVP won deze verkiezingen met een monsterscore voor Leo Tindemans van 48,1 %. De KPB haalde met 5,1 % net geen zetel binnen.

De KPB startte een petitie-actie tegen de voorgenomen tariefverhogingen bij de NMBS en de voorgenomen sluiting van het station van Tielen. Ludo Loose komt hierover tussen in de Provincieraad en Georges Glineur in de Kamer. Het Stationnetje van Tielen blijft open! (AJS 23)

De Nationale Maatschappij voor de Huisvesting gaf in juni 1979 de opdracht aan haar gewestelijke maatschappijen om de huren van de sociale woningen 'aan te passen'. Sommige huurders zouden zelfs twee- tot driemaal meer moeten betalen voor dezelfde woning! De huurders van de Kempische Maatschappij voor de Huisvesting (nu De Ark) protesteerden massaal d.m.v. autokaravaans, meetings, betogingen en brievenacties. Onder impuls van de KPB werden ook de plaatselijke gemeentemandarissen bezocht en de druk op de plaatselijke parlementairen opgevoerd. Op 15 juni was de vergaderzaal van het Cultureel Centrum De Warande te klein om de vertegenwoordigers uit 18 Kempense gemeenten op te vangen. De Volksvertegenwoordigers Louis Van Geyt (KPB), Jos Dupré (CVP), Jeanne Adriaensen en Jef Sleenckx (BSP), de Provincieraadsleden Ludo Loose

(KPB), Van Aperen (PVV) en Geeraerts (VU) en de gemeenteraadsleden Jan Michiels en Marc Debacker (SvdM) beantwoordden de vragen van de vele bewoners. Dank zij deze druk moest de NMH gedeeltelijk terugkomen op haar besluit. Als gevolg van deze acties werd de Werkgroep Huurders Helpen Huurders opgericht. (AJS 27)

Foto AJS

Het Turnhouts Komitee voor de Vrede (ABVV-Jongeren, Elcker-Ik, Jongsocialisten, Jongerenkerk-Pax Christi, KAJ en KPB) voerden in Turnhout verschillende acties tegen de installatie van Amerikaanse raketten: brievenacties naar de verkozenen, pamflet- en plakacties, enz. Op 1 december was er een sandwichtocht door de Turnhoutse winkelstraten, de Turnhoutse gemeenteraad van 3 december stemt op voordracht van BSP en SvdM een motie tegen de plaatsing van raketten en het TKV legt bussen in naar de massabetoging van 9 december in Brussel. (AJS 26)

Foto AJS

1980 Het reorganisatieplan van de Philips-multinational dreigde neer te komen op massaontslag en sluiting van hele bedrijven in de Europese Gemeenschap: zo'n 1500 arbeidsplaatsen in Nederland en in de Belgische vestigingen in Hasselt (550), in Lommel (550), in Turnhout (100), Dendermonde (50) en Tessenderlo (25). De KPB-verkozenen organiseren met andere verkozenen de politieke druk op de regering om maatregelen te nemen tegen de ontslagen en het terugvorderen van staatssteun. (AJS 23)

Oprichting van de Turnhoutse Buurt- en Wijkwerkingen (TBWW) op 29 oktober 1980 in De Warande. Doel is 'het verlenen van administratieve diensten en het geven van financiële ondersteuning bij de werking van de aangesloten buurtopbouwwerken'. Intussen waren er over heel het grondgebied van Turnhout zo'n 5-tal buurtwerken actief waarvan Buurtwerk Stokt de oudste (1972). AJS 28

(AJS 28)

Het tweede Eenheidsfeest had plaats op 10 mei in zaal De Volkswil in de Stationstraat in Turnhout. Thema van het feest was het gemeentelijk beleid. Verschillende thema's kwamen zowel in het actiekraantje als in de toespraken aan bod: werken, wonen, zorgen, onderwijs, cultuur, internationale solidariteit. 's Namiddags had er een debat plaats in de conferentiezaal van De Warande. 's Avonds was er een optreden van de Chileense groep Canto Libre en toespraak van Staf Schmidt van de Ekerse Vooruitstrevende Aktiegroep. (AJS 25)

Op 12 mei 1980 werd te Santa Lucia in Guatemala de Turnhoutse Scheutist Walter Voordeckers vermoord. Een maand voor de moord had hij nog een bezoek gebracht aan zijn familie en vrienden in Turnhout. Het Turnhoutse Guatemalacomité (waar Dirk Voordeckers en Jef Smets deel van uitmaakten) organiseerde in samenwerking met de familie Voordeckers een gebedsdienst en herdenkingsbijeenkomst op 22 mei en een nationale manifestatie op 31 mei in Turnhout. De Turnhoutse Gemeenteraad steunde een protestmotie. Later werd aan Walter Voordeckers ook een straatnaam toegekend. Datzelfde jaar steunde de 11-11-11-actie het CUC, de boerenorganisatie die de sympathie van Walter had.

(AJS 29)

Vanaf september 1980 werd er binnen de Werkgroep Eenheid van gedachten gewisseld over de gemeenteraadsverkiezingen van 1982. Het standpunt van de KPB was dat er een zo breed mogelijk front moest gevormd worden links van de CVP. Voorwaarde hiervoor was dat er een aantal mensen uit ACW bereid zouden zijn om op die Eenheidslijst te staan samen met mensen van SvdM, SP en KP. Gezien de aarzelingen binnen de SP en het ACW werd er voorlopig enkel een gemeenschappelijk manifest opgesteld met als titel: 'Turnhout, dat is teen en tander'. Hierin werd een progressieve visie ontwikkeld op het gemeentelijk beleid.

1981 Het krantje werd verspreid op 7.500 exemplaren. Hierin werd opgeroepen om conservatief-katholieke beleid van de laatste 150 jaar te doorbreken en samen na te denken hoe men een aantal mistoestanden als de hoge werkloosheid, toenemende stadsschuld, verloedering van het leefmilieu, de dure gezondheidszorg, het a-sociaal beheer van de Turnhoutse Maatschappij voor de Huisvesting, enz. zou kunnen omvormen tot een 'progressief plan voor Turnhout'. Het derde Eenheidsfeest had plaats op 23 mei 1981 in een feesttent op de parking van de Warande. Sprekers waren Jan Weyns (ACW) en Ria Van Echelpoel (SP). Er was een optreden van Willi Donni en daarna een bal met DJ.

Op 6 juni had in De Wollewei een 'Eerste Kempense Doppersdag' plaats georganiseerd door de Werkgroep Werkende Jongeren (waar de KJB deel van uitmaakte). Er waren toespraken, infostands, toneel, muziek en een fuif die heel wat Turnhoutse jongeren op de been bracht.

Op 3 oktober organiseerde het Anti-fascistisch Front een nationale betoging tegen racisme, fascisme en apartheid in Antwerpen. Verschillende Turnhoutse communisten namen deel.

Op 16 oktober organiseerde het Turnhouts Comité voor de Vrede een 'Anti-Oorlogsdag' in De Warande met debat (een aantal politici van CVP-KPB-PVV-SP-VU) werden ondervraagd door een VRT-reporter), toneel met de groep Kopspel, sketches door Wim Meeuwissen, volksmuziek met Gally Head en Tart en een fuif met optreden van The Cadilacs. Dit was ter voorbereiding van de Nationale betoging tegen Atoomwapens van 25 oktober.

Op 8 november waren het Federale Verkiezingen. Dit waren de eerste verkiezingen waar de stemplicht verlaagd was van 21 naar 18 jaar. De KPB-Federatie Kempen was er in geslaagd om voor de eerste keer volledige kandidatenlijsten in te dienen zowel voor de Kamer, de Senaat als voor de Provincie. Voor de Kamer kwamen op: 1. John Baetens (Voorzitter Culturele Centrale ABVV-Turnhout), 2. Leo Reyntjens (Doctorandus Moderne Geschiedenis), 3. Jef Smets (Politiek Secretaris KPB-Federatie Kempen). Lijsttrekker voor de Senaat was Frans Jacobs (gepensioneerde ABVV-militant). Voor de Provincie trokken de volgende kandidaten de lijsten: District Turnhout: Jef Smets, District Mol-Arendonk: Gaston Smets en District Herentals-Westerlo: Gonda Bastiaensen. Nationaal haalde de KPB nog 2 Kamerzetels en 1 Senaatszetel.

Foto AJS

1982 In de loop van 1981 en begin 1982 werd er in de werkgroep Eenheid hevig gedebateerd over het vormen van een progressieve eenheidslijst links van de CVP voor de Gemeenteraadsverkiezingen van oktober 1982. Alle mogelijkheden werden onderzocht om tot een zo'n bundeling te komen. Die pogingen zijn dan in de verkiezingskoorts afgesprongen. SvdM en de KPB hebben dan onderzocht of ze samen een lijst konden indienen. Programmatorisch was daar geen probleem, maar binnen de achterban van SvdM was er toch wat tegenstand om alleen met de KPB op te komen. Dan zijn er contacten geweest KPB/SP. Tot aan de federale verkiezingen van 8 november '81 verliepen die vrij positief, maar dan heeft de SP die onderhandelingen eenzijdig afgebroken. Rond Eén Mei '82 heeft de KPB dan weer contact opgenomen met de SP om de discussie te hervatten. De SP heeft toen het ACW, de KPB, SvdM én de PvdA uitgenodigd om te bekijken wat er samen zou kunnen gebeuren. Alleen de KPB heeft daar gunstig op gereageerd. Er zijn dan verschillende vergaderingen geweest op basis van de programma's. Die vergaderingen verliepen zeer positief. Er was overeen gekomen om één KPB-er op te nemen op een verkiesbare plaats op de SP-lijst, samen te werken aan het gemeenschappelijk programma en duidelijke afspraken te maken voor de werking na de verkiezingen. Een nipte meerderheid op de Algemene Vergadering van de SP keurde de samenwerking met de KPB echter af. De KPB besliste dan om alleen op te komen maar geen aanvallen te doen op de andere progressieve partijen. (AJS 29-30)

Foto AJS

De KPB haalde met 10 kandidaten 1,11 %. SVDM 13,97 %, de SP 24,89 % en de PvdA 0,90 %. De CVP-meerderheid was doorbroken in Turnhout, maar de CVP koos voor de PVV en de VU om een meerderheid te vormen.

1983 Louis Boogers, stichter den drijvende kracht achter de KPB-afdeling Turnhout en – Federatie Kempen, sterft op 84-jarige leeftijd na een korte ziekte.

Op 21 maart 1983 overleed in het Sint-Elisabethziekenhuis te Turnhout

de heer LOUIS BOOGERS

Weduwnaar van Louisa POELS

Geboren te Turnhout op 25 oktober 1899

Oorlogsvrijwilliger met Burgerlijk Kruis Eerste Klas van de Oorlog 1914 – 1918,
Ridder in de Orde Leopold II met Palm en Oorlogskruis 1940 met Palm,
Oud-Weerstander (Partizanenleger) 1940 – 1945,
Lid Onafhankelijkheidsfront,
Politieke Gevangene van 1943 tot 1945 in Breendonk, Hoei, Dachau, Sterlitz en Buchenwald,
Stichter van de Kommunistische Partij Afdeling Turnhout,
Voorzitter van de Kommunistische Partij Federatie Kempen,

Jef Smets en zijn echtgenote brengen een bezoek aan Rusland, De Krim en Armenië op uitnodiging van de KPSU. Deze reis was op vele vlakken een ontgoocheling. De toenemende bureaucratie en de macht van de oligarchie was een voorbode van de naderende ondergang van de Sovjet-Unie...

Foto AJS

- 1984** De Federale verkiezingen van 13 oktober 1985 waren een catastrofe voor de KPB. Voor de Kamer verloren ze hun zetels in de Kamer (-2) en de Senaat (-1).
- 1985** Jef Smets neemt ontslag uit de KPB.
- 1986** Met de gemeenteraadsverkiezingen van 1986 komt de KPB samen met de PvdA op in Turnhout en halen 439 stemmen. Dit zal het laatste wapenfeit zijn van de KPB in Turnhout.

*Interview met **Louis Boogers (1899 - 1983)**, oprichter van de KPБ in Turnhout. Gepubliceerd in het ledenblad van de KPБ-Federatie Kempen. (Interview op 3 mei 1981 afgenomen door Jef Smets).*

Louis, de Kommunistische Partij van België bestaat dit jaar 60 jaar. In 1921 werd ze opgericht door o.a. Joseph Jaquemotte. Werd daar toen veel ruchtbaarheid aan gegeven in Turnhout?

Neen, toen bestond de partij hier nog niet. De KPБ is hier pas ontstaan in de jaren '33-'34. Maar vóór die tijd was er hier wel een nevenorganisatie actief, nl. de Internationale Arbeidershulp. Van daaruit zijn wij vertrokken en zijn we in contact gekomen met de secretarissen van de partij, o.a. **Karel Van Dooren** en **Jef Van Extergem**. Die kwamen hier regelmatig als instructeurs. En dan zijn we in de periode '33-'34 overgegaan tot de stichting van de KPБ – Afdeling Turnhout. In begin waren we maar met een paar kameraden: o.a. de **gebroeders Van Litsenborg, de Witte Poels** en ik (**Louis Boogers**). In totaal zo'n vijf man. Wij kwamen toen geregeld samen op de hoek van de Vredestraat en de Patersstraat, waar nu die kruidenier is (intussen verdwenen, red.). In die tijd waren we, ondanks dat we maar met vijf à zes man waren, zeer actief. In het bijzonder met het opkomen van het Hitler-fascisme in Duitsland hebben we hier alles gedaan om te trachten, samen met andere kameraden uit de BWP, onze partij groter te maken.

Werd er in 1921 al veel geschreven over de communisten, in de 'Volksgazet' bvb.?

De 'Volksgazet' heette toen 'De Toekomst'. De communisten werden toen uitgemaakt voor 'scheurmakers' en 'bolsjevisten'.

Maar in Turnhout bestond er vóór 1933 geen organisatie van de KPБ?

Neen, de enige organisatie die toen links van de BWP bestond was de Internationale Arbeidershulp. Die organisatie haalde vooral steun op, maar maakte ook communistische propaganda. Wij wisten toen wel dat die organisatie aanleunde bij de KPБ. Vooral tijdens de Spaanse Burgeroorlog heeft de Internationale Arbeidershulp enorm veel werk verricht. We hadden toen een karretje ineen getimmerd met twee velowielen en een as erdoor en daar een podium op en zo reden we door de straten. We maakten propaganda en tegelijkertijd haalden we steun op. De mensen waren vrijgevig die tijd, niettegenstaande er geen weelde was. We zaten toen ook volop in de crisis na de krach van Wall Street in 1929. Er ging praktisch geen dag voorbij of we waren aan 't plakken of aan 't kalken.

Hadden jullie daar tijd genoeg voor? Of hadden jullie geen werk toen?

Enkelen van ons werkten op de cementfabriek. Maar de Witte Poels en ik waren meestal werkloos.

Waar kwamen jullie meestal bijeen?

Tot '35-'36 kwamen we regelmatig bijeen in de Ieperstraat bij de schoonbroer van **Louisa Poels**. Daar kwam dan gewoonlijk ook een instructeur uit Antwerpen. Regelmatig kwamen er nieuwe leden bij, maar we hadden geen vast lokaal. We vergaderden dus regelmatig bij iemand thuis. Toch kregen we geregeld twintig man bijeen.

Zijn er vanuit Turnhout ook mensen vertrokken met de Internationale Brigades naar de Spaanse Burgeroorlog?

Ja, vanuit Turnhout zijn vertrokken: **Flor Lenaerts** (de vader van Annie – later caféhoudster van Café Warande), **Charel Van Mechelen**, **Sus Claessens**, **Jan Schuermans**, **Louis Matthys**. Twee zijn er achter gebleven. Het schijnt dat zij gesneuveld zijn aan het front. Achteraf hebben wij van Charel Van Mechelen en Sus Claessens niets meer gehoord.

In 1935 heeft dan het 7de Wereldcongres van de Komintern plaats, met het verslag van Dimitrov waarin hij oproept tot het vormen van eenheidsfronten. Had dat hier ook zijn weerklink?

Ja zeker. Alhoewel wij de stichting van de Komintern niet zo goed begrepen hadden, voelden wij toch aan dat die Komintern voor het behoud van de vrede was en om het communisme internationaal te versterken. Ja we zijn in die periode geweldig actief geweest. In 1934 nam de regering maatregelen tegen de werklozen, zoals nu. En daar voerden wij actie tegen. Zij wilden de ‘staat van behoeften’ invoeren: zelfs als men kippen, konijnen of varkens hield moest men dat aangeven. In de dagen dat wij actie voerden zagen de straten zwart van het volk. Betogingen volgden mekaar op. Iedereen was op de been. Een bewijs dat de werkende bevolking toen toch duidelijk aanvoelde dat er actie moest gevoerd worden. Drie dagen na elkaar hebben wij dan ’s avonds betoogd en de gemeentepolitie liet ons begaan. Op een keer wilden we op de Grote Markt een meeting geven. Vanop het ijzeren hekken rond de Sint-Pieterskerk wilden we de duizend mensen toespreken. Maar agent Dierckx kwam naar mij toe en zei: ‘Boogers, als je dat durft te doen dan draai ik je den bak in. Door de straten mag je marcheren, maar van dat hekken blijf je af!’. Dan zijn we maar verder door de straten getrokken: de Patersstraat, Begijnenstraat, Warandestraat, Stationstraat, enz.

Waren het enkel de communisten die ocriepen tot actie of waren er ook andere organisaties?

Neen, het waren enkel de communisten. De andere organisaties werkten ons tegen en in het bijzonder de leiding van de sociaal-democraten, wat we natuurlijk spijtig vonden. Wij werden toen betitteld als opruiers, als personen die de toestand nog wilden verergeren. Wat natuurlijk niet waar was, want wij begrepen dat tegen die toestand, het invoeren van de ‘staat van behoefte’, het opkomend fascisme, dat daar tegen moest gereageerd worden. We

koppelden de strijd tegen de regering steeds aan de strijd tegen oorlog en fascisme. In de Kasteeldreef kan je nog slogans van ons lezen op de muur van het Sint-Victorsinstituut (intussen is die muur afgebroken, red.). Maar we kregen geen steun van anderen organisaties. Wij waren toen aangesloten bij het Belgisch Vakverbond (het huidige ABVV). Als je aangesloten was bij het Belgisch Vakverbond was je automatisch lid van de BWP.

Ook als je lid was van de mutualiteit of de coöperatieve?

Jaja. Maar toen kwamen de verkiezingen van 1938. En al diegenen die op de lijst van de KPB gestaan hadden wou men uitsluiten. Met de verkiezingen van 1936 waren we al eens opgekomen met een parlementslijst. Maar wij eisten een algemene vergadering van de BWP. Die had plaats in het feestpaleis in de Otterstaat (waar nu Het Gevolg is). Wij werden daar één voor één op het matje geroepen, maar we kregen wel de kans om ons te verdedigen. Louis Matthys, ikzelf en al de anderen werden uitgesloten uit de BWP. Dat betekende dat je automatisch werd uitgesloten uit het Belgisch Vakverbond (de vakbonden deden de uitbetaling van de werkloosheidsvergoeding).

Dan zijn we naar de Christene Vakbond gegaan (het huidige ACV). Maar dat heeft niet lang geduurd, slechts een week of vijf. Op zekere dag gaan we ons geld halen en op de uitbetaling hoor ik mijn naam roepen. Een zekere mijnheer Buyckx, die toen de uitbetaling deed, verbood ons te praten met de andere mensen. We hebben daar dan wat woorden gehad zodat we ook daar werden uitgesloten. Dan moesten we weer een andere vakbond zoeken, want we hadden toch een uitbetalingsorganisme nodig. Dan zijn we naar 'Ik Dien' gegaan van het VNV. Daar was het gemakkelijk, daar kon je zoveel stempels laten zetten als je maar wilde. Dat was toen gevestigd in de Lindekens. Daar werden we echter ook vlug buiten gegooid en dan moesten we ons stempels gaan halen op de RVA. Maar daar waren we ook niet graag gezien en werden we ook uitgesloten, zodat we zonder inkomen kwamen te zitten.

Maar we bleven verder militeren. Zo gingen we bvb. betogen tegen Verdinaso toen die hier in Turnhout door de straten marcheerden. Al onze mensen werden opgepakt. In totaal zo'n 30 à 40. De Witte Poels werd veroordeeld tot één maand gevangenis. Ik zelf tot die dagen, anderen kregen 1 à 2 dagen en fikse geldboetes. We hebben toen een geldinzameling gedaan om de boetes te betalen. Op een minimum van tijd hadden we het geld bijeen en hielden we zelfs over!

En hoe ging het dan verder?

Diegenen die werden opgepakt waren niet allemaal communisten. Wij nodigden hen uit in ons lokaal (de Witte Poels was intussen café begonnen in de Stationstraat). Sommigen daarvan werden lid. Intussen waren hier ook Duitse immigranten aangekomen, die op de vlucht waren voor het Hitler-fascisme en die hier illegaal verbleven. Wij bezorgden hen onderdak, kleren, eten, enz. Het ging er in dat café héél vrolijk aan toe! Eén van de geïmmigreerde Duitsers kon zeer goed mondharmonica spelen. Op een keer waren we aan 't dansen in 't café (dat mocht eigenlijk niet) en de politie viel binnen. Zij wilden er willekeurig 5 à 6 man uitpikken, waaronder enkele Duitsers. Ik wou die beschermen en stelde de agenten voor dat ze mij zouden meenemen. Dat bracht echter weinig aarde aan de dijk, want verschillende van onze kameraden werden opgepakt en weggevoerd. Wij trokken dan met een paar man naar het commissariaat (dat was toen op het Steentje op de Grote Markt). Ik legde de commissaris uit dat er eigenlijk niet gedanst was, maar dat we met onze voeten op de grond gestampt hadden op de maat van de muziek. Allez, de kameraden kwamen vrij. Dat was in 1938.

De Duitsers waren toen Tsjechoslowakije al binnen gevallen?

Ja, en daar tegen hebben we ook fel gereageerd. Tegen de Ansluss en het Verdrag van Munchen. We legden aan de mensen uit dat Hitler eerst Tsjechoslowakije en Oostenrijk zou binnenvallen en dat wij dan aan de beurt zouden komen. Wij demonstreerden regelmatig tegen het dreigende oorlogsgevaar.

En dan is de oorlog uitgebroken?

Ja, maar daarvoor hebben we nog fel gereageerd tegen het 'Plan De Man', wat eigenlijk een fascistisch plan was. We hebben toen een brochure uitgegeven geschreven door Eugeen Varga (een Hongaar die hier voor de 3de Internationale zat). Daarmee gingen we colporter en we hebben er toen veel van verkocht.

Opmerking: Dit interview werd op 3 mei 1981 op geluidsband opgenomen. Het vervolg met o.a. de oorlogsjaren, het verzet, de na-oorlogse jaren is spijtig genoeg gewist.

Biografie van Louisa Poels (echtgenote van Louis Boogers) door Louisa Poels (13 oktober 1945). Gepubliceerd in het ledenblad van de KPB-Federatie Kempen.

Ik ben geboren in Merksplas in 1905. Mijn ouders waren eenvoudige arbeiders. Mijn vader was metser. Niet geleerd. Maar hij had toch een haat tegen kapitalisten en uitbuiters. Ik heb helemaal zijn haat overgeërfd. Als ik 14 jaar was heb ik reeds met veel moeite de Eerste Meibetoging na den oorlog van 14-18 bijgewoond.

Mijn man en ik hebben altijd aan de zijde van de werkende klasse gestaan en steeds stakingen en zo gesteund. In 1930 zijn wij aangesloten bij de **Internationale Arbeidershulp**. Wij waren van eerst afaan actief, tot wij in 1932 de Kommunistische Partij mede hebben opgericht. Wij zijn van toen af lid van de partij. Wij hebben altijd actief gewerkt.

In 1935 heb ik met andere kameraden de **Internationale Arbeiders Hulp** gesticht. Zo hebben wij ook steeds steuncampagnes voor Spanje medegewerkt. Ik ben drie jaar penningmeester geweest van de IRH. Mijn man en ik hebben steeds onze beste krachten gegeven.

Dan, wanneer mijn man in de illegaliteit is gegaan (*red.: Louis Boogers was bij de Partizanen*), heb ik zelf voor mijn onderhoud moeten zorgen. Ik heb toen in het begin mijn man nog gesteund tot hij is aangehouden. Dan ben ik ook in de illegaliteit gegaan. In 1942 is mijn man van mij weggegaan.

Den 15de juli ben ik in Dendermonde aangehouden op een afspraak met iemand die Willy heette. Wij zijn tesamen aangehouden. Ik heb in Dendermonde al verschrikkelijk veel slagen bekomen. Dan hebben ze ons

beiden naar Antwerpen gevoerd, waar ik toen in de nacht weer veel slaag heb bekomen tot ik gans zwart was. Ook mijn gezicht zag zwart en daarbij kapot geslagen, zodat ik gans bebloed was. Des anderendaags hebben ze dan nog de electriciteit op mijn arm toegepast om mij tot spreken te dwingen. Er zijn van de personen waarmee ik in contact was en welke ik goed kende, natuurlijk onder hun schuilnaam, maar ene aangehouden. Nochtans wist ik hem niet wonen, het moet geschied zijn op aanwijzen van een ander. Maar volgens de Gestapo hadden ze mij al 14 dagen gevolgd. Ik heb moeten zeggen waar ik woonde. En ja, dat heb ik gedaan, ik kon niet anders door de slagen. Maar ik heb hun gezegd dat die mensen niet op de hoogte waren van wat ik uitvoerde.

Alles kan ik mij niet meer herinneren, doordat ik ziek werd van de slagen en de honger kwelde mij ook erg. Dan heb ik drie weken bij de Gestapo in den kelder van een goede vierkante meter op een stoel gezeten. Drie weken ! Water kon ik nu en dan bekomen. Brood en soep als er overschot was van hen, anders kregen we niets. Na die drie weken brachten ze mij naar de Begijnenstraat. Daar was het een hemel tegen wat gepasseerd was en wat ons te wachten stond. Zeven dagen was ik daar gevangen tot we op een avond ons klaar moesten maken om naar Duitsland te vertrekken.

In de nacht moesten wij weg met camions. Dan hebben wij twee dagen bijna in de statie gestaan van Berchem. 4 dagen in de trein gezeten. Stikkend heet. De trein gans met ijzers afgemaakt, zodat alles goed gesloten was. 4 dagen zonder drinken.

Dan zijn we 14 dagen in het kamp van Ravensbrück geweest. Daar werden wij allen onderzocht door een dokter. Dan werden degenen die goed waren voor den arbeid op transport gestuurd naar het werkkamp. Zo moesten wij voor het onderzoek bij de dokter minstens vijf uur gans naakt buiten blijven staan. Wij hebben ook gezien hoe Joodse en andere moeders, die daar met hun kinderen waren, van elkaar werden gerukt. Dat was verschrikkelijk om te zien. Alle anderen weenden.

Dan zijn we op transport gestuurd naar Belsig. Onderweg hadden velen van ons slagen bekomen. De vrouw die wij als commandant kregen was een echte beul. Zoals vrouw Kramer alles verzong men om ons te koeionneren. Wij moesten elke dag om halfvier opstaan in Ravensbrück, of drie uur. Dan was het om 5 uur appél. Om zes uur moesten wij op het werk zijn. Dus van halfvier tot 's middags werken zonder eten. Dan was het soep. Altijd witte bonen- of koolrapensoep en 's avonds ons rantsoen brood.

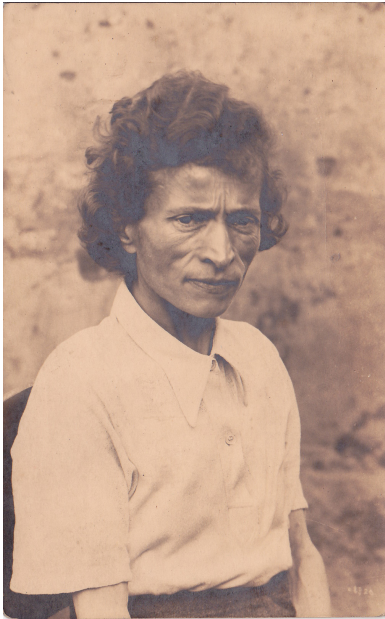
Zondags, als wij niet moesten werken, vond men er altijd wat op om ons te pesten. Soms moesten wij vier uur blijven staan in de kou met bijna niets aan of anders was het contrôle van luizen of beddencontrole. Dan, als op de fabriek geen werk meer was, moest men in het lager werken. Soms de ganse dag spitten, kuilen graven of stenen wegdragen. Altijd hadden wij natuurlijk een wacht bij ons. Dan moesten wij aan de spoorweg gaan arbeiden. De eerste week was dat beter voor ons. Dan zagen we eens andere gezichten en kregen we een weinig betere soep. Maar dan verminderde dat weer en de statie werd gebombardeerd.

Het eten dat al zo weinig was, verminderde met den dag. Het brood werd met den dag kleiner, zodat we ons begonnen te voeden met alles wat we konden vinden : patatschillen, ganzetongen, wilde worteltjes die aan de spoorweg in de grond zaten. Zelfs mastentopkes, die konden we maar bereiken als er veel vliegers waren : dan werden wij in het bos gedreven. Al werkende zochten wij altijd naar iets, maar als zij zagendat wij iets uitrokken kregen wij slagen en maakten zij ons uit voor zwijnhonden en drekwijnen.

Wij hielden moed doordat wij iedere dag de kanonnen hoorden dichterbij komen en wij zagen die vluchtende Duitse bevolking. Ach, de redding was nabij ! Vele vrouwen zijn er dood geslagen. Vele Russen. Zelfs de dochter van Minister Lippens. En velen kwamen om van de slechte verzorging. Ik heb ook eenmaal bloedvergiftiging gehad, maar ik heb me altijd goed verzorgd en zoveel ik kon mijn krachten gespaard. Het was bij mij het gevolg van de slagen die ik bekomen had en het ophouden van de maandstonden. Maar men wordt hard. De moed houdt ons recht. Maar lang mocht het niet meer duren of wij staken er allen aan. Maar als de nood het hoogst is, is de redding nabij !

Zo kwam den laatste april (*red. 1945*). Dan werden wij het kamp uitgedreven. Alleen de erge zieken mochten blijven, welke later door de Russen bevrijd werden. Maar wij moesten verder marcheren, zonder eten. 's Nachts moesten wij in het bos overnachten. Dan werden diegenen die niet meer konden gaan, uitgeput van honger en zwakte, neergeschoten. Dan kwamen we aan een sloot waar planten groeiden. Daar mochten we wat rusten. In een ommezien was gans die hoek opgegeten. We stoorden ons niet meer aan slagen, zelfs het gras aten wij. Velen van ons konden niet meer, wij waren zo uitgeput. Zouden wij er nog geraken was de vraag.

Maar dan kwamen wij tegen den avond van de 25ste april, in 't kamp, of beter gezegd voorbij het kamp, krijgsgevangenen tegen, die, als ze ons zagen niet konden houden en vele van die mannen weenden. En bij ons, dat kunt ge denken, na zovele ellendige maanden, eindelijk weer vrienden te zien, dien moment is niet te vergeten, ook niet te beschrijven.

(Foto AJS)

Om direct iets voor ons te doen, kregen wij ieder drie tabletten chocolade. Dan was toch al den grootsten honger gestild. Maar dan kwam een SS-commandant en moesten wij verder. Maar het Rode Kruis was daar ook en een Duitse dokter. Dan hebben zij onder mekaar onderhandeld tot den Duitse dokter verklaarde dat het onmenselijk was met zo'n wrakken als wij waren nog verder te willen gaan. Zo kwamen zij tot het besluit dat het Rode Kruis voor ons zorg zou dragen tot wij bevrijd werden.

Dat was de derde mei, dus twee dagen later. Dan ben ik den tiende mei in Turnhout aangekomen. Er was juist een vredesoptocht waar ik me, uitgeput als ik was, toch vooraan in den stoet heb geplaatst en zo nog door de straten heb gemarcheerd om aan te tonen wat ze van mij hadden gemaakt op tien maanden. Ik was vroeger goed gekend. Iedereen was er het hart van in mij zo te zien. Vele mensen hebben geweend.

Op de Grote Markt hebben zij ons dan gefotografeerd en ik ben voor het stadhuis blijven staan. De burgemeester was gaan eten. De commissaris heeft ons gesalueerd. Ja, ik was gans uitgemergeld, juist één uit de oerwouden. Dan zijn we bloemen gaan leggen, mijn man en ik, aan het standbeeld van de Madelon.

Daar ik uitgeput was, zijn we verder gegaan naar mijn schoonmoeder. Daar was een ontvangst voorbereid, welke ik niet had durven denken. Daar was gans de straat vertegenwoordigd. Mijn man heeft in mijn naam gesproken en de mensen bedankt voor hun onthaal. Het was een schone dag. De ganse week was het van de morgen tot den avond bezoek en allen hebben hun solidariteit mild betoond, wat ik nooit zal vergeten.

Niets van al wat ik heb meegemaakt zal ik vergeten. Ik zal het aan ieder zeggen. Mijn foto's zijn het beste bewijs.

Kameraadschappelijke groeten,

Louisa Poels

P.S. Kameraad, ik heb dat zo alles aangehaald omdat gij misschien er het beste kunt uithalen. Ik zou gaarne hebben dat u een artikel in het blad van het Onafhankelijkheidsfront plaatst met mijn foto's daarbij. Die zijn in de Consiencestraat, 32. Daar ik goed gekend ben overal, kunnen zij het dan lezen en de foto's uitsnijden. Om alles juist weer te geven zoals het was zou het lang duren

EKSPRES

EDITIE TURNHOUT

Verantwoordelijke uitgever
Daniël Le Bon

Hoofdredakteur
Walter Van den Broeck

Interview met Louis Boogers in Ekspres 18 oktober 1979

(Foto AJS)

Louis Boogers werd in Turnhout geboren op 25 oktober 1899. Binnenkort wordt hij dus 80. Hij liep tot zijn 11 jaar school in de 'Jakobse school', doorliep er de vijftien klassen en diende daarna onmiddellijk te gaan werken, want vader en moeder hadden thuis een elftal kinderbekjes open te houden, zodat een bijkomend inkomen – hoe gering ook – meer dan welkom was.

Omdat grootvader bakker was vond moeder dat haar zoons ook bakker moesten worden. Louis ging als bakkergast bij bakkerij Fabri in de Sint-Antoniussstraat werken. Na een jaar verhuisde hij naar een kleermakerij in de Gasthuisstraat. Hij trok toen een ronde wedde van één frank per week.

Als opgroeiende knaap wilde hij vanzelfsprekend wat meer verdienen en bood zich bijgevolg aan bij Sakker, een weverij in de Otterstraat.

Hij was veertien toen de oorlog '14 - '18 uitbrak. De hele familie ging op de vlucht naar Nederland. Daar raakten zij betrokken in het smokkelen van brieven. Belgische burgers die bij het leger wilden, klopten bij moeder Boogers aan. Zij zorgde er dan voor dat die lui de grens over konden. In 1917 wordt wegens anti-Duitse activiteiten Louis opgespoord door de Duitsers. Hij weet naar Nederland te ontsnappen en neemt daar dienst in het Belgisch leger.

Louis, hoe ben je eigenlijk tot het communisme gekomen?

Van kleinsaf vond ik het onrechtvaardig dat wij thuis armoe leden, terwijl andere kinderen in de grootste weelde baadden. In 1917 brak de revolutie in Rusland uit. Mijn sympathie ging onmiddellijk uit naar die revolutionairen. Ik was van oordeel dat zo'n revolutie over heel de wereld moest losbarsten. Toen ik gedemobiliseerd werd, kon ik hier geen werk vinden. Dan ben ik in Frankrijk gaan werken. Daar kwam ik in contact met een aantal communisten. Die gaven mij allerhande Marxistische lectuur te lezen en daar ging ik helemaal in op. In 1930 werd de 'Internationale Arbeidershulp' gesticht in Turnhout. Dat was een organisatie die dicht bij het communisme aanleunde. Daar ben ik dan lid van geworden.

Waarom heette dat niet gewoon 'Kommunistische Partij'?

Ik weet het niet. Waarschijnlijk wilde men de mensen niet afschrikken. Het woord 'communist' heeft altijd een lelijke klank gehad in vele oren. Hoelang heeft het woord 'Bolsjevist' geen kwaad bloed gezet? Een bolsjevist was iemand die met een mes tussen zijn tanden rondliep. En dan te bedenken dat het woord bolsjevist gewoon 'meerderheid' betekent. Sinds 1930 heb ik gemiliteerd voor de partij, zonder onderbreking. Zelfs tijdens de oorlog van 40-45 ben ik daar mee doorgedaan. Ik was bij de Partisanen, werd opgepakt en heb twee jaar concentratiekampen gedaan. In die twee jaar hebben ze van links naar rechts gesleept. Ik heb in een paar kampen en gevangenen gezeten, Dachau, Buchenwald, noem maar op.

In die jaren communist zijn in Turnhout was zeker niet de gemakkelijkste weg om er te komen neem ik aan?

Neen, dat was het zeker niet. Gelukkig ben ik altijd nogal een taaie geweest. Door o.a. het lezen van de 'Commune van Parijs' kwam ik tot het inzicht dat de maatschappij was (en nog altijd is) ingedeeld in klassen en dat de gehele geschiedenis van de mensheid de geschiedenis is van de strijd tussen de klassen. En omdat ik tot de armste klasse behoorde, wilde ik mijn styeentje bijdragen tot de bevrijding en de ontvoogding van die klasse.

Heeft men je in Turnhout nooit wat in de weg gelegd omdat je voor je communistische overtuiging opkwam?

Natuurlijk. In Turnhout werk vinden was voor mij onmogelijk. Het erge was dat een fabrieksdirecteur mij op een dag uitschold voor 'luierik' omdat ik geen werk had! Als ik mij ergens ging aanbieden en het werd bekend dat ik communist was, kon ik ophoepelen. Van een architect kreeg ik allerlei karweien, maar op een gegeven ogenblik deelde hij me mee dat hij van 'de burgerij' geen werk meer aan mij mocht doorgeven.

Waar heb je dan wel gewerkt, als je in Turnhout niet aan je trekken kwam?

O, ik heb in Luik, in Rixensart, in Antwerpen, enz. gewerkt. Maar ik geloof dat ik het merendeel van mijn tijd gedopt heb. Thuis aten we meer droog brood dan wat anders. Maar bitter ban ik daar nooit om geworden.

Heb je nooit gedacht 'Het helpt allemaal niet, ik zal er maar mee ophouden'?

Neen, Nooit

Wanneer werd in Turnhout de Kommunistische Partij gesticht?

Ik meen in 1934. Dat was het jaar dat er fel gedemonstreerd werd tegen de 'karantie' dagen,

De watte, alstublieft?

De 'karantiedagen'. Dat was het volgende. Leopold II had de 'Staat van behoefte' uitgeroepen. Dat hield in dat je moest aangeven of je konijnen of kippen had enzovoorts. En je mocht maar een aantal dagen gaan doppen: de 'karantiedagen'. Ik geloof dat er 30 of 60 waren. Daarna werd je uitgesloten, tenzij je gezinshoofd was. Ook ten gevolge van onze protesten tegen dat systeem heb ik nog twee dagen in de gevangenis gezeten. Drie dagen achter elkaar hebben we toen betoogd.

Hoeveel leden telde de partij toen?

Een vijftiwintigtal, denk ik. Maar door onze actie verwierven we wel wat sympathie. Ja, we leefden toen in een tijd die te vergelijken is met de onze. In tijden van crisis ontstaat er altijd een heleboel actie. Een heleboel mensen laten dan hun conservatieve ingesteldheid vallen omdat ze zien dat het mis gaat.

Het communisme en het socialisme komen allebei uit dezelfde wieg. Nochtans heeft het socialisme bij ons, en dus ook in Turnhout, meer succes dan het communisme. Waarom ben je dan eertijds niet bij de socialisten gegaan?

Daar ben ik bij aangesloten geweest. De BSP heette toen nog de Belgische Werklieden Partij. Ik had veel sympathie voor een aantal mensen, maar al vlug begreep ik dat de BWP een partij was die het socialisme met woorden en niet met daden beleed. Ze was in de val van het reformisme gelopen. Ze had zich helemaal aangepast aan de burgerlijke maatschappij. Toch ben ik eerder toevallig bij de KPB geraakt. In een café op de hoek van de Vianenstraat zaten op een dag een aantal mensen te discussiëren. Ik mengde mij in het gesprek en plots zei iemand: 'Hetgeen gij daar allemaal vertelt, dat is zuiver communistisch. Gij moet bij de communisten aansluiten gij'. En ik: 'Als ik wist dat er hier in Turnhout een communistische afdeling was, dan ging ik onmiddellijk'. Een paar dagen later was het Arendonk kermis. Ik reed daar met een vriend naartoe en zag aan de ingang van de danstent iemand met brochures 'Brood en Vrede'. 'Leve de communisten' riep ik bij wijze van grap. Ik kocht vijf brochures en van dat ogenblik zat ik in het communistisch schuitje.

In die tijd werden de communisten ook van allerhande baldadigheden verdacht en beschuldigd. Kan je zo een en ander opsommen?

O, ze sloegen de pastoors af, ze liepen net als de bolsjevisten met messen tussen hun tanden, en... ze aten zelfs kinderen op.

Dat werd ook van de eerste kristenen gezegd!

Zeer juist! Lang hebben hier affiches gehangen waarop Stalin met een mes tussen de tanden stond afgebeeld. De communisten dienden in de bossen te vergaderen en werden bijgevolg als duivels aanzien. En als op 1 Mei de rode vlag werd uitgehangen, zei men: 'Daar woont een duivel'. En kinderen van een communist waren 'kinderen van de duivel'. Ik kreeg op een dag bezoek van twee juffrouwen. Die wilden weten of ik kon bidden. Nochtans was **pastoor Van Hal** een goeie kameraad. Om de veertien dagen kwam hij op bezoek. Dan hadden we het altijd over het geloof. Hij kon maar niet begrijpen dat mijn moeder, een diep-christelijk mens, zo'n duivel als ik had voortgebracht. Op een keer vraag ik hem bij een kop koffie: 'Mijnheer Van Hal, waarom blijft u hier komen? Is het omdat u hoopt mij vroeg of laat te kunnen bekeren? Daar moet u niet op hopen. U mag natuurlijk blijven komen, ik heb zelfs graag dat u komt, maar als u blijft komen, dan maak ik van u een communist'. Hij schrok, sloeg zijn armen ten hemel en riep: 'Oh wat een duivel toch!'. Aan het eind van zijn leven is hij mij nog eens komen opzoeken en toen zei hij: 'Wij hebben veel gediscussieerd, nietwaar, en ik moet bekennen dat er veel waars stak in hetgeen ge gezegd hebt'. Daar was ik erg blij om.

Alles bij mekaar vervulden jullie eertijds de rol die groepjes als Amada momenteel vervullen.

Ja... zo zou je het enigszins kunnen stellen. Behalve dat wij ons niet zo dubbelzinnig opstellen als Amada nu.

Hoe bedoelt u?

Wel, hier steunen ze de revolutionairen en daar de reactionairen. Marx heeft voor dat soort mensen zeer vaak gewaarschuwd. Ik vind dat heel jammer, want bij Amada zitten heel intelligente idealisten.

U zei daarnet dat de toestand waarin wij momenteel leven veel gelijkenis vertoont met de vooroorlogse periode. Er zijn dus gelijkenissen, maar zijn er ook verschillen?

Natuurlijk. De massa die nu werkloos is heeft toch nog een bepaald inkomen. Dat bestond voor de oorlog niet. Nu kan ongeveer ieder gezinslid gaan doppen, maar in die tijd mocht het gezamenlijk inkomen een bepaald plafond niet overschrijden. Deed het dat wel, dan mocht er niet gedopt worden. Toen is er enorm veel armoede geleden. We leven nu wel in een crisis, maar van 'zwarte armoede' is voorlopig geen sprake. Toch moeten we niet té optimistisch zijn. Elk systeem heeft een beginpunt, een hoogtepunt en een neergang. Het kapitalistisch systeem is nu aan zijn neergang bezig. Oh, er zullen af en toe nog wel een conjuncturele opflakkingen zijn, maar kijk maar eens naar Amerika. Dat is het land dat technisch het verst geëvolueerd is, maar op dit ogenblik zijn daar 8 miljoen werklozen. Ik geloof dat onze industrie de werkloosheid nooit meer zal kunnen wegcijferen. Het is fout te denken dat deze maatschappij voor eeuwig zal blijven bestaan. Ga de geschiedenis maar na. Geen enkele maatschappij is eeuwig gebleken. Waarom zou de onze het dan wel zijn?

Je ziet de communistische maatschappij dus als de maatschappij van de toekomst.

Vast en zeker. Of we komen tot een wereldcatastrofe of we komen tot een wereldcommunisme. Er is geen andere uitweg.

We vernemen dat de KP in Turnhout de laatste maanden heel wat nieuw bloed krijgt toegediend. Is dat waar?

Ja, volgens onze secretaris hebben we op korte tijd een 20-tal nieuwe leden bij gekregen.

Waarom ligt dat ?

Ik meen dat de mensen sterk evolueren in hun denken en de algemene toestand van vandaag zal er ook wel toe bijdragen. De bewuste arbeiders kunnen toch zien dat in het verleden alleen de KP actief is geweest om de wantoestanden in België aan de kaak te stellen en is opgekomen voor een verbetering van de sociale zekerheid. Wij waren ervan overtuigd dat de toestand van enige jaren geleden niet kon blijven duren en een weerslag zou hebben die, hoewel er ook socialistische in de regering zitten, op de rug van de werkende mens zou worden geschoven. Ik weet dat de werkende klasse het niet zal nemen wat de regering van zins is te doen wat betreft de sociale zekerheid. De arbeiders zullen verplicht zijn te vechten voor het behoud van hetgeen ze veroverd hebben.

In mei van dit jaar opende jij samen met een ACW-man de tentoonstelling van het Eenheidsfeest. Wat heeft volgens jou dat Eenheidsfeest in Turnhout betekend ? Wat blijft er van over ?

Kijk, ik ben van 1930 actief in de KP en ons streven is altijd geweest eenheid te bewerken tussen progressieven, zowel christenen, socialistische of eender welke denkwijze. Ik denk dat de stap die er met dat Eenheidsfeest gedaan is, er een is in de goede richting, naar de progressieve frontvorming. Zoals ik daarnet al heb uitgelegd: het zal noodzakelijk zijn voor de werkende klasse om dat te bereiken.

Is daarvoor in Turnhout nu een basis gelegd ?

Ja, we hebben contacten met de Jongsocialisten, met Stad voor de Mens, met mensen uit Elcker-Ik, met ACW-ers, en niet alleen in Turnhout, ook in andere streken van ons land. Een permanente werking is er natuurlijk nog niet. We hopen dat degenen die dat progressief front verdedigen, zich ook zullen blijven inzetten om er meer kleding aan te geven.

Zal daarvan tegen volgende gemeenteraadsverkiezingen al iets te merken zijn ?

Die zijn pas in '82. Dat kan ik nu moeilijk zeggen. Voor een gezamenlijke progressieve lijst zal het wel wat vroeg zijn, denk ik. Maar er zal in Turnhout zeker wat veranderen. Of het door zo'n lijst zal zijn of door de KP, dat weet ik nog niet. Wij zullen in ieder geval niet aarzelen om mee te werken als er zo'n gezamenlijk initiatief komt.

Je blijft optimistisch ?

Als je in Turnhout communist bent, dan moet je wel optimistisch zijn.

Op 25 oktober wordt je 80 jaar en daarstraks stond je hier boven op het dak te werken. Waar haal jij die fysieke conditie ?

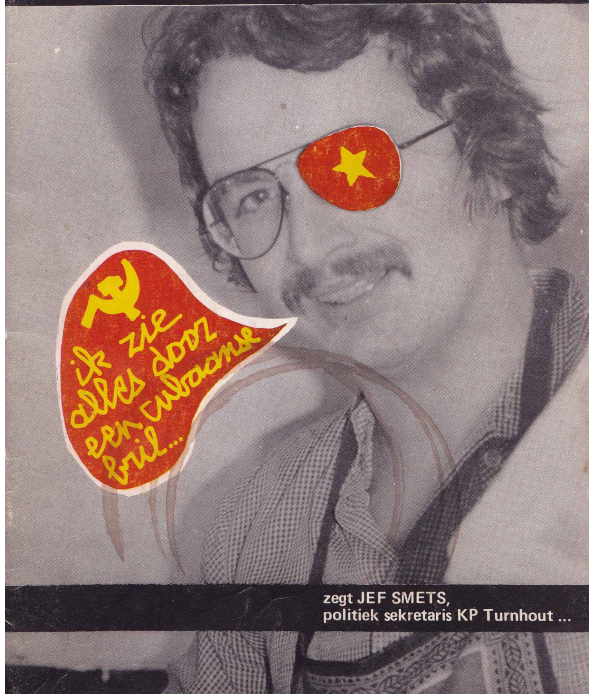
(Licht hartelijk). Ten eerste heb ik van kleinsaf een heel sterk evenwichtsgevoel. Op den bouw vroeger deed ik ook altijd het gevaarlijkste werk. Wat de kracht betreft die ik nog heb : in de concentratiekampen is mijn lichaam ondermijnd geweest en achteraf heeft het zich herpakt. Ik denk dat het zich daarbij extra-sterk heeft gemaakt en dat ik daaraan nu mijn vitaliteit heb te danken. Moe worden ? Dat ken ik niet. Overlaats ben ik te voet naar Vosselaar geweest voor inlichtingen in verband met het laten verbranden bij het overlijden. Awel, daar weet ik niets van. Ik heb vroeger wel altijd veel geturnd. Alhoewel een metsers dat eigenlijk niet nodig heeft, stond ik er een half uur vroeger voor op. En tja, mijn moeder is ook honderd jaar geworden hé !

Wanneer jij 100 wordt komen we zeker terug, Louis ! Als wij dan nog kunnen...

(Interview afgenomen door Jack Van Gils onder hoofdredactie van Walter van den Broeck).

De MUGGENBLUSSER

een „knipoogje” naar de turnhoutse samenleving

ONAFHANKELIJK
TURNHOUTS
MAANDBLAD

tweede jaargang
nummer 13
april 1981

verkoopsprijs 40 fr.

redactie-adres:
hogestraat 56
2300 turnhout

verantw. uitgever:
vzw polycop
rodenbachplantsoen 116
2300 turnhout

JEF SMETS EEN MENSELIJK KOMMUNISME IN TURNHOUT ? AAN DE TAND GEVOELD...

IK ZIE ALLES
DOOR EEN CUBAANSE BRIL ...

En inderdaad ! Nog niet zo heel lang geleden reisde de Jef naar Cuba om er deel te nemen aan een internationale jongerenbijeenkomst. Een schitterende reis, maar ... op een gegeven ogenblik breekt hij een van zijn brilglazen. Er komt een oogarts aan te pas en een nieuw glas wordt vervaardigd (uiteraard alles gratis, we zijn in Cuba !). Het vernieuwde onderdeel doet het nog steeds. Vandaar ...

28

29

Ik zie alles door een Cubaanse bril...

En inderdaad ! Nog niet zo lang geleden reisde de Jef naar Cuba om er deel te nemen aan een internationale jongerenbijeenkomst. Een schitterende reis, maar... op een gegeven ogenblik breekt hij een van zijn brilglazen. Er komt een oogarts aan te pas en een nieuw glas wordt vervaardigd (uiteraard alles gratis, we zijn in Cuba !). Het vernieuwde onderdeel doet het nog steeds. Vandaar...

Welk is uw functie ?

Ik ben politiek secretaris van de KP in Turnhout, d.w.z. dat je de administratie verzorgt, de acties voorbereidt, coördineert. Ik ben dus niet de voorzitter, dat is Louis Boogers. In 1934 werd door hem in Turnhout de KP opgericht en sedertdien is hij nog altijd voorzitter. Mijn taak bestaat dus uit het coördineren van de acties die we voeren, contacten leggen met de nationale instanties en andere organisaties. Hiervoor ben ik ook vrijgesteld ; ik oefen dus mijn beroep van drukker niet meer uit.

Kan u in het kort uw levensloop schetsen ?

Ik ben een geboren en getogen Turnhoutenaar en kom dus niet uit Moskou. Op 2 maart 1952 werd ik geboren als derde telg uit een Oud-Turnhoutse moeder en een Turnhoutse vader. De bewaarschool heb ik doorlopen in het Heilig Hart en in de Beekstraat. De lagere school volgde ik in Sint-Victor en tot de zesde moderne verliep alles prima. Maar dan vanaf de vijfde dus, begon ik te botsen met enkele onrechtvaardige toestanden, zoals het favoritisme. Ik bezat van thuis uit een sterk gevoel van rechtvaardigheid (mijn broers en zus trouwens ook) en zo kwam het dat ik reageerde op oneerlijke praktijken (zoals meer punten geven...). Diot bracht mij uiteindelijk een buis op in de vijfde en nog een in de vierde moderne. Mijn algemene kennis was OK. Van kleinsaf las ik de kranten, keek ik naar franstalige tv-programma's, kocht tijdschriften en zo kwam het dat ik over van alles en nog wat kon meepraten. Mijn ouders hadden wel graag gehad dat ik de humaniora voltooide, maar zelf ging mijn belangstelling toen meer uit naar de kunstrichtingen. Mijn moeder heet Van Gerwen en die naam zegt aan de kunstliefhebbers wel iets. Ook mijn zus is lerares sierkunsten. En zo kwam ook bij mij dat artistieke in het bloed. Na lang zagen en plagen mocht ik dus naar het Stedelijk Instituut voor Sierkunsten en Ambachten in de Cadixstraat in Antwerpen. Door dat op en neer pendelen met de bus verloor ik veel tijd en moest ik heelder nachten besteden aan mijn tekeningen die 's anderendaags klaar moesten zijn. Op kot gaan mocht ik niet van mijn ouders en dus keek ik uit naar de mogelijkheid om in het Turnhoutse kunstonderwijs te volgen. Het Horito begon toen juist met de richting grafische bedrijven en dit sprak me wel aan. De overgang van die strenge katholieke sfeer naar een meer vrije situatie deed mij ook wel erg veranderen, ideologisch gezien dan. Terug naar de studie: ik volgde daar het eerste jaar grafisch ontwerpen en na enkele gesprekken met grafisch ontwerpers die voor eigen rekening werkten kwam ik tot de conclusie dat men enorm goed moest zijn om aan de kost te komen als zelfstandig ontwerper. Deze mensen gaven mij dan ook de raad om voor offset-drukker te studeren. Hierdoor kreeg ik zowel de mogelijkheid om in de drukkerij te gaan werken als drukker én als grafisch ontwerper. Na het behalen van mijn diploma vond ik werk als vierkleurendrukker bij Brepols. Wij drukten aan die pers Suske en Wiske albums. Hier kreeg ik ook weer mijn eerste vrijingen omwille van mijn rechtvaardigheidsgevoel. Als jonge, pas afgestudeerde, nam ik het niet dat wij op zaterdag moesten overwerken. Er begon toen in de jaren '71 een werkloosheid te ontstaan terwijl het werk dat teveel was in onze vrije tijd moesten verrichten. Het botste bij mij dat het teveel aan werk niet aan de werklozen gaf in plaats van ons extra 25% te betalen. Ik deed mijn werk daar voor de rest graag en goed maar omwille van mijn opinie, die toen nog niets met politiek te maken had, maakte men mij het leven daar zo zuur dat ik uit eigen beweging ontslag nam. Het was daar ook niet geweten dat ik aangesloten was bij de KP, behalve dat ik een lidkaart op zak had was er aan mij niets te merken. Ik was nog geen militant, maakte geen propaganda of zo.

Wanneer bent u lid geworden van de KP ?

Mijn lidmaatschap dateert uit mijn studentijd op de Horito. In die tijd wilde Minister van Landsverdediging Van den Boeynants iedereen vanaf zijn achttien jaar naar het leger sturen. Het SchoFT (Scholierenfront Turnhout) ontstond toen en hieruit zijn de meeste leden zich verder gaan engageren op politiek of maatschappelijk gebied en sommigen vindt men nu nog terug in grote organisaties, zoals Jos Geysels, nu nationaal secretaris van Elcker-Ik of Harry Dierckx, voorzitter van de Jongsocialisten. Tegelijkertijd met de acties tegen VDB waren er grote stakingen aan de dokken in Antwerpen. De grote slogan was toen : 'scholieren-arbeiders, één front' en we haalden met ons comité geld op voor de dokwerkers die omwille van het niet erkennen van hun staking door de vakbonden geen uitkeringen ontvingen. De dokwerkers van hun kant kwamen bij ons hun acties

uitleggen. Mijn ogen gingen open bij het zien van de repressie van de rijkswacht tegen de dokwerkers. Heel de structuur van de maatschappij zette mij aan 't denken.

Hoe kwam je dan bij de communisten ?

Het was ook tijdens deze manifestaties, waaraan ik deelnam, dat ik in contact kwam met communisten. In die dokstaking was het duidelijk dat heel die staking in handen was van de KP. Ik leerde hier ook Dolf Kerschaever kennen en enkele kopstukken van de partij. Hun belangeloze inzet voor de arbeiders trof mij, want ze hadden het zelf ook niet gemakkelijk en riskeerden hun eigen job. Ludo Loose was toen in Turnhout Politiek secretaris en provincieraadslid en mijn sympathie ging toen naar hem en de partij uit en zo werd ik lid van de KP.

Hoe dacht uw omgeving er in die beginperiode over ?

Ja,... i kwas dus lid van de KP en op zekere dag – ik woonde toen nog thuis bij mijn ouders – kwam er een tijdschrift aan waar achterop een stempel van de KP stond. Mijn ouders sloegen toen alarm en ik moest dus bekennen dat ik inderdaad lid geworden was. Hun commentaar was 'en ge weet toch wel dat de communisten van hier en van daar en Rusland... Ik legde dus uit dat de communisten van hier heel anders zijn dan die van Rusland en dat het Marxisme veel heeft van wat het Christendom zou moeten zijn... Maar heel mijn overtuigingswerk bekeken ze toch maar sceptisch en de grote rel in de familie as ontstaan. Grootmoeder weende, mijn moeder liet een mis opdragen om me terug 'op de goede weg' te laten komen, maar mijn overtuiging was er. Thuis werd er nochtans ook over politiek gepraat ; het was wel geen dagelijksnterugkerend thema, maar vele discussies hadden toch een politiek onderwerp. Mijn vader was trouwens ook een zeer geëngageerd mens op sociaal vlak : secretaris van de toneelkring Pogen, lid van de oud-leerlingenbond van Sint-Victor, lid van de bediendenvakbond LBC, van de KWB. En met hem kon ik goed praten. Nu i salles uitgepraat en zien ze in mijn overtuiging geen graten meer. Er heerst gewoon een misvatting bij de meeste mensen over de communisten.

U zat toen zonder werk !

Van Brepols ben ik dan naar Aurora (in Beerse) gegaan. Daar stond ik met nog een andere drukker aan een tweekleuren offsetpers. Daar dit bedrijf veel kleiner is kan men zeggen dat het er aangenamer werken was. Na een maand ontving ik mijn eerste loon en ik contateerde dat de ploegenpremie die in de CAO was vastgesteld op 12,5 % maar 6,5 % bedroeg. Ik vroeg mijn maat of hij ook maar 6,5 % ontvangen had en deze beweerde dat hij nooit meer ontvangen had. Door mijn uitleg over de CAO en die 12,5 % was hij verder gaan informeren bij zijn vakbond ACV. I kwas ondertussen bij het ABVV gesyndikeerd. Mijn maat bekeek mijn papieren van de arbeidsovereenkomst en zei dat men bij de 'Rooi' wel een andere CAO zou hebben dan bij de 'Geel'. Ik haalde dus een 'Geel'-exemplaar in de Korte Begijnenstraat en natuurlijk was de inhoud identiek, alleen de omslagen verschilden. Overdonderd door die documenten besloten mijn maat en ik het probleem voor de ondernemingsraad te brengen. De werknemersafgevaardigden in de ondernemingsraad bleken geen tijd te hebben voor onze vragen. Ik zei hen een na te rekenen hoeveel verschil er was voor het bedrijf om voor zoveel personeelsleden een paar honderd of zelfs duizend fank per maand minder te moeten betalen. Ik voelde duidelijk aan dat ze niet van plan waren er iets aan te doen. Ik besloot dan om rechtsteeks met de personeelschef te gaan babbelen. Deze kwam uit de lucht gevallen en had over die verschillen nog nooit gehoord. Hij nam mijn 'Rooi' en 'Geel' boekjes mee en beloofde er mee naar de directeur te gaan. Verder hoorde ik er niets meer van tot ik de personeelschef nog eens tegenkwam en er naar vroeg. 'Mijnheer Peeters heeft geen tijd gehad', was zijn antwoord. Ik werd het beu en ging naar de politiek secretaris van de partij, Ludo Loose en vertelde hem hoe het er bij Aurora aan toeging. We besloten een vlugschriftje te verspreiden en 's anderendaags 's morgens stonden de kameraden al uit te delen aan de poort. Iedereen praatte erover in het bedrijf en natuurlijk wisten ze dat het via mij kwam.

Is dat goed afgelopen ?

Verschillende werkmakkers vroegen of ik communist was en feliciteerden mij met mijn standpunt, dat ze als juist beschouwden. Maar de directie kwam natuurlijk ook te weten van dat stenciltje en de afdelingsdirecteur zette mij aan een andere drukpers, alleen. Mijn inkomen verlaagde hierdoor onmiddellijk omdat mijn ploegenpremie verviel. De machine waar ik aan stond was klein, oud en versleten en ik kreeg ook papier van slechte kwaliteit. Die machine had trouwens al een hele tijd stil gestaan en zo probeerden ze mij ook hier weer buiten te krijgen. Ondertussen was mijn doel, de 12,5 % ploegenpremie wel bereikt, maar ik was de sigaar.

U veranderde weer van werkgever ?

Ik vond opnieuw werk bij 'Reklaam is Succes' in de Otterstraat in Turnhout. Directeur Van der Poorten was een liberaal, maar voor hem maakte mijn politieke mening niet zoveel uit zolang ik ze maar niet in zijn bedrijf verkondigde. Het was er aangenaam werken. Ik mocht er grafisch ontwerpen en de drukvoorbereiding maken en dat vond ik met mijn achtergrond van graficus en sierkunsten wel OK. Het probleem was echter de concurrentie van andere drukkerijen. Heel het bedrijf draaide rond het reclameblad dat in typo gedrukt werd. Hier werkten een achttal mensen aan en ik stond alleen voor de offset. Ook het werven van klanten stond in het teken van het reclameblad en zo kreeg ik minder en minder werk en besloot men na een jaar de offsetpers van de hand te doen en ik kon mee gaan...

Heb je toen nog ander werk gevonden ?

Voor de eerste keer in mijn leven moest ik gaan stempelen. Toen moest men nog elke dag in 't Kursaal gaan aanschuiven voor een stempeltje en ik kan u verzekeren dat dit erg deprimerend werkt !

En verder ?

Op zekere dag kwam er een oproep van het leger binnen. I kwam daar erg verwonderd over want ik had altijd gedacht dat ze mij vergeten waren ; mijn oudste broer had trouwens zijn militaire dienst volbracht en ik dacht dat ik niet meer zou opgeroepen worden. Ik deed dus mijn 'drie dagen' op het 'Klein Kasteeltje' in Brussel en op hetzelfde ogenblik stuurde de RVA mijn naar drukkerij Proost. Tijdens dat sollicitatiegesprek was mij een prachtige job beloofd aan een nieuwe grote vierkleuren offsetpers. Maar... ik vertelde dat ik pas was opgeroepen voor mijn legerdienst en dan heeft men iemand anders aangenomen.

Naar het leger dus !

Eerst een week opleiding in Turnhout en dan naar Hoogboom bij Ekeren. Zesde Linie, drie weken zandcrossen en vervolgens naar Duitsland, naar Köln-Niehl. Ik had wel gevraagd om in een tweetalige compagnie te mogen 'dienen', om toch iets positiefs van mijn legerdienst over te houden. Daar hebben ze mij de verantwoordelijkheid voor het 'cultureel centrum' gegeven.

Een anekdote hierover ?

Jazeker... op het 'Klein Kasteeltje' vragen ze mij bij welke jeugdbeweging ik was. Bij de 'Kommunistische Jeugd van België', antwoorde ik. De militair die mij ondervroeg was van de marine en bij het antwoord op zijn vraag verschoot hij natuurlijk en vroeg mij vervolgens of ik ooit mee betoogd had tegen VDB en tegen de dertig miljard voor oorlogsvliegtuigen. Ik zei dat dit inderdaad het geval was en hij trok zich daarop enkele minuten terug. Wanneer hij terug in het lokaal kwam wist hij dat ik ooit opgepakt was bij een betoging in Hoogstraten. Ik vroeg natuurlijk hoe hij dat kon weten en hij antwoordde ' dat ik daar geen zaken mee had'. Ze veronderstelden dat ik daar in Hoogstraten bij Amada was, maar ik ontkende dat met klem. Waar ik toen wel bij was, was het Scholieren Front Turnhout (SchoFT). Scholieren van het Klein Seminarie en het Spijker uit Hoogstraten hadden ons gevraagd om bij hen iets te ondernemen tegen VDB omwille van onze ervaring in Turnhout. Ik herinner mij nog dat ik daar op de trappen van de kerk de jongeren had toegesproken, onze acties in Turnhout had toegelicht, de noodzaak van de solidariteit tussen arbeiders en studenten, de dokstakingen, enz. Heel de tijd stond daar een gast in burger en toen ik uitgesproken was moest ik mijn paspoort laten zien. Hij herkende mijn naam en vroeg mij waarom ik niet op school was. Heel mijn paspoort werd overgeschreven en zo zit ik waarschijnlijk al van mijn negentien jaar in de centrale computer van de rijkswacht.

Enfin, in het 'Klein Kasteeltje' wisten ze dus dat ik communist was en zo werd ik naar het 20ste Bataljon Logistiek Stafcompagnie gestuurd in Köln-Niehl tussen de Ford-fabrieken. Ik 'lag' op een kamer samen een Jongsocialist uit Luik, een liberaal uit Beaufays, een dokwerker uit Antwerpen, iemand van Elcker-Ik uit Gent en iemand van het Taal Aktie Komitee (TAK) uit Lier. Die van TAK was een leraar die meer in slogans van 'België Barst' en zo dacht. We hebben daar nooit ruzie of woorden over gehad, want op het vlak van de Vlaamse zaak waren we het eens en voor de rest interesseerde politiek hem niet.

Kon u in het leger uw mening vrij verkondigen ?

Binnen de kazerne hielden wij ons kalm, d.w.z. ik maakte geen reclame voor de KP, noch mijn rooie vriend voor de PS. Maar buiten het leger hadden wij in Keulen een organisatie opgezet. Daar waren communisten bij, Trotskisten, Jongsocialisten en enkele KAJ-ers. Allemaal miliciens die elkaar op een bepaalde plaats in Keulen ontmoetten. We bespraken wat we konden doen binnen het leger, waar zo'n groot aantal jongeren aanwezig zijn, in een structuur die weinig democratisch is. In Nederland

bestond er een 'Soldatenvakbond' en in België bestond er niets. Wij wilden dus naar Nederlands voorbeeld een soldatenvakbond stichten. Maar één van de Waalse kameraden kwam op een nacht dronken in de kazerne aan, maakte wat kabaal en natuurlijk staken zij hem in een cel. Al zijn bezittingen werden afgenomen en die gast was zo stom geweest om al onze stamnummers, namen e.d. te noteren. Onze 'organisatie' was op een minimum van tijd opgedoekt. Dat was in 1975 toen in Portugal de Anjerrevolutie aan de gang was (de Beweging van de Strijdkrachten en de linkse Portugese partijen wierpen het fascistisch regime van Salazar omver - JS). Men was dus zeer waakzaam bij het minste wat er in die zin in België gebeurde. Toen die Waal opgepakt werd was ik net met verlof in Turnhout en het nationaal secretariaat van de KJB (die op de hoogte waren gebracht van die stomiteit) belde mij om te vragen of ik bizzwaredende documenten had, thuis of in de kazerne... ze verwachtten natuurlijk een razzia. Ik had in Duitsland inderdaad enkele pamfletten liggen, een paar boekjes en een tekst die we aan 't opstellen waren over het leger. Waarschijnlijk zouden ze dit wel aanzien als subversief materiaal. Ik pikte die KAJ-er op (die lag in Ossendorf) en wij naar Keulen om onze kasten leeg te halen. Alles werd in de auto gesmeten en naar onze Duitse kameraden gebracht, waar we onze vergaderingen hielden. De volgende ochtend vloog de deur van onze kamer open... een paar adjutanten en enkele mannen van de veiligheidsdienst kwamen alles onderzoeken. Ze vonden uiteraard niets in mijn kast en ze begonnen iedereen te ondervragen, behalve mij. Ze informeerden bij de anderen of ik propaganda maakte en of ik uitkwam voor mijn mening. Dat was ook zo: in discussies stak ik mijn ideeën niet onder stoelen of banken, maar er werd ook over andere zaken gepraat dan alleen maar over politiek. Ik heb dan later vernomen dat er een rapport over mij gemaakt was, zonder dat ik ondervraagd werd.

Werden er represaillemaatregelen tegen u getroffen ?

Ik werd blijkbaar als staatsgevaarlijk beschouwd. Het is de taktiek van het leger om zo iemand een gemakkelijk job aan de hand te doen, dan is die geïsoleerd van de massa. Ik moest dus in het 'cultureel centrum' zorgen voor de TV- en biljartzaal, de bibliotheek, de verkoop van muziekplaten, tijdschriften en kranten. Elke maand moesten wij opgeven welke tijdschriften en kranten wij wensten. Omdat er in het verleden alleen maar rechtse, katholieke kranten aankwamen, bestelde ik ook de Volksgazet, Humo, de Knack... en wonder boven wonder bleken die elke week uitverkocht terwijl de andere gazetten bleven liggen. Dat was eigenlijk het enige 'revolutionaire' wat ik daar gedaan heb.

U beschikte dus over veel vrije tijd ?

Ik had echt veel tijd om te lezen. Van thuis had ik een aantal kanjers van boeken meegebracht zoals de verzamelde werken van Marx en Lenin. Ik had ook de sleutel van de bar van de officieren omdat ik daar regelmatig moest gaan tappen. Wat me erg tegen de borst stootte was het grote klasseverschil tussen miliciens, beroepsvrijwilligers, onderofficieren en officieren. De hogere officieren waren ook bijna allemaal franstaligen, de lagere- en onderofficieren nederlandstaligen. Ge kunt wel indenken dat dit ook voor taalconflicten zorgde. De officieren kwamen voor het eten een aperitief drinken in de bar en dan werd hun dagelijks een driegangenmenu voorgeschoteld met dure wijnen en pousse-café. Vandaar mijn zwak voor goede wijn...

... Heeft u tijdens uw legerdienst nog andere 'minder prettige' ervaringen meegemaakt ?

In november moesten wij op 'maneuvers' gaan tegen de grens met Oost-Duitsland, in tenten bij -16°C. Er waren wel verwarmings toestellen, maar de officieren namen die weg en zo vond men 's morgens regelmatig de soldaten met hun slaapzakken vastgevroren aan hun veldbed. De hygiëne liet ook veel te wensen over. Sommige militairen moesten in open lucht benzineopslagplaatsen bewaken. In de mess van de officieren (lekker verwarmd in een deel van de dorpsfeestzaal) vernamen wij dat één van de miliciens doodgevroren was. Een andere straffe gebeurtenis tijdens de maneuvers was dat er een milicien die al zestien uren met een camion had gereden, verplicht werd om enkele zieke soldaten naar Kassel te voeren en terug. Nog eens veertien uur onderweg. Bij weigering zou hij voor de krijgsraad komen. Die mannen zijn in een ravijn gereden en één van hen is aan zijn verwondingen overleden. De chauffeur is zo geïntimideerd geworden door zijn oversten dat hij een zelfmoordpoging ondernam. Ook van andere kazernes hoorden we gelijkaardige verhalen. Zulke toestanden bespraken wij dan met onze groep. Zelf iets ondernemen konden we uiteraard niet, maar onze nationale secretariaten werden dus wel op de hoogte gebracht van deze verhalen. Er werden dan wel artikels gepubliceerd in het Vlaams Marxistisch tijdschrift en in Kritis, het blad van de Jongkommunisten.

Wat heeft u dan na uw legerdienst verder ondernomen ?

Na mijn legerdienst heb ik terug gesolliciteerd bij drukkerij Proost, omdat ik absoluut in die branche wenste verder te gaan. Daar han men natuurlijk iemand anders aangenomen en zo zat ik zonder werk. Ik solliciteerde bij alle grafische bedrijven in het Turnhoutse maar bleef werkloos. De crisis was in volle gang waardoorde werkloosheid in de Kempen de hoogste was van Vlaanderen.

Zo te horen bent u dan weer niet bij de pakken blijven zitten ?

We hebben een Dopperscomité opgericht om samen met anderen (ABVV-Jongeren, Jongsocialisten, KAJ) de politici onder druk te zetten om iets gedaan te krijgen voor de werkgelegenheid in de Kempen. Ik was na mijn legerdienst alleen gaan wonen en huurde een huis in de Oude Vaartstraat voor 4.500 fr. terwijl mijn dopgeld 12.000 fr. bedroeg. Ik verveelde mij niet en besteedde mijn tijd aan het dopperscomité en de uitbouw van de KJB. Alles ging goed tot ik na twaalf maanden werkloosheid terugviel op 40 % van mijn laatste inkomen. De verkiezingen van '77 waren slecht afgelopen voor de KPB in Vlaanderen en Ludo Loose werd terug naar Antwerpen geroepen als politiek secretaris. In Turnhout was dus geen politiek secretaris meer en men vroeg mij om die taak over te nemen. Ik nam dat aan en de algemene vergadering van de KPB-Federatie Kempen bekrachtigde dat. Na enige tijd ging er iemand van de partijtop op prépensioen en ik werd aangesteld als 'tewerkgestelde werkloze', een full-time job. Dat wil zeggen dat ik heel de ledenadministratie van het Arrondissement Turnhout bijhoud, Ik organiseer ook van alles om aan geld te komen, want het fabeltje dat wij gesteund worden door Moskou gaat natuurlijk niet op. Al onze acties worden gefinancierd door de leden. Afhankelijk van het inkomen kan dit 30 fr. minimaal per maand bedragen. Twee keer per jaar organiseren wij een tombola waar we dus ook geld mee verdienen. Van sympatisanten krijgen we ook al eens iets toegestoken. Op het weekblad de 'Rode Vaan' verdienen we 2 fr. per nummer. 't Zijn dus allemaal kleine beetjes en financieel hebben we het dus heel zwaar.

Hoeveel verdien je als vrijgestelde ?

Als vrijgestelde verdien je een gemiddeld arbeidersloon. Maar met mijn auto doe ik zo'n 36.000 km per jaar en als die versleten is moet ik maar zien dat er een nieuwe komt. Verder staat er in de statuten van de partij dat iedereen die een mandaat vervult, hetzij in het parlement, de provincie, de gemeente of waar dan ook, de inkomsten uit dat mandaat in de partijkas stort. Sedert het laatste congres ben ik ook opgenomen in het Centraal Comité, het hoogste orgaan van de KPB. In dat comité worden ook de wedden besproken van de verkozenen en vrijgestelden. Zo weet ik, dat voorzitter en parlamentslid Louis Van Geyt 3.000 fr. meer verdient dan ikzelf. Jef Turf, ondervoorzitter van de partij en directeur van de Rode Vaan, heeft het diploma van kernfysicus en verdient minder dan de helft van wat hij in de privé zou verdienen. Dat zijn nu eenmaal de consequenties. Wij voelen ons hierbij verbonden met de arbeiders. Als wij gaan spreken over de crisis, dan weten wij waarover we het hebben. Van Miert en Claes weten niet wat het is om dagelijks rond te komen.

Wat zijn de toekomstperspectieven ?

In de toekomst zie ik ons niet alleen in de oppositie ; we willen onze verantwoordelijkheid nemen als vertegenwoordigers van de arbeidersklasse. We proberen uiteraard zoveel mogelijk mandaten te krijgen. Vorige keer ben ik op de provincie lijst opgekomen. Ik weet wel dat die raad een starre instelling is, helemaal niet democratisch, maar ge kunt er toch iets doen. Ludo Loose is er als enig

communistisch provincieraadslid er toch maar in geslaagd om een gewestelijke tewerkstellingsconferentie bijeen te krijgen. Hierin zetelen vertegenwoordigers van alle politieke fracties, afgevaardigden van de werkgevers en de vakbonden. Uit een aantal werkgroepen zijn er plannen gekomen, gebaseerd op een nota van de KP. Qua stemmen halen we misschien geen drie procent, maar als je onze invloed bekijkt, vertegenwoordigen we veel meer. We werken ook veel meer met het ABVV dan met het ACV. Dat is louter historisch gegroeid. We zijn allebei uit de Belgische Werklieden Partij gegroeid. In 1921 is de KP afgescheurd en op zichzelf gaan bestaan. Als ze de communisten uit het ABVV zouden weren dan ging die vakbond ten onder. Zolang wij ons syndicaal werk goed doen en geen propaganda maken voor de partij worden wij getolereerd, dan zijn we goede elementen voor de vakbond. We verdedigen dan ook altijd de belangen van de arbeiders en zijn niet rap bereid compromissen te sluiten.

Wat is de KP in Turnhout ?

Louis Boogers heeft in 1934 met een aantal mensen de partij opgericht in Turnhout. Dat was in de 'houten huizen' aan de vaart op het Stokt. Die mensen hingen toen in de periferie van de BWP maar ze waren miscontent over hun leiders omdat dezen geen voeling meer hadden met de basis. Ze zijn dan uit de BWP gestapt en bij de KP aangesloten. Klein begonnen natuurlijk, maar stilaan kregen we meer en meer aanhangers. In 1934 is er in Turnhout een grote actie geweest tegen de invoering van de 'staat van behoefte'. Die maatregel wou het dopgeld afhankelijk maken van het gezinsinkomen. De communisten hebben toen betogingen geleid in Turnhout waar zo'n vierduizend mensen aan deelnamen. Een aantal communisten werd aangehouden en in de bak gestoken.

In 1936 brak in Spanje de burgeroorlog uit. Verschillende Turnhoutse communisten vertrokken naar Spanje om met de Internationale Brigades om aan de kant van de republiek te gaan vechten. Er sneuvelden twee kameraden.

In 1945 brak de Tweede Wereldoorlog uit en de meeste communisten moesten onderduiken en sloten aan bij het verzet. Louis Boogers en zijn vrouw Louisa Poels waren actief bij de Partizanen maar werden opgepakt en naar Breendonk gevoerd. Ze zijn zwaar gefolterd geweest en hebben de concentratiekampen van Dachau, Ravensbrück en Buchenwald meegemaakt. Na de oorlog had de KP veel sympathie bij de bevolking en haalden zij bij de eerste verkiezingen 23 kamerleden. Er werd in 1945 een regering van nationale eenheid gevormd waarin twee communistische ministers zaten. Zij kregen wel de zwaarste ministerposten, o.a. wederopbouw en dat zorgde natuurlijk voor de nodige conflicten. Dan is er een zware anti-communistische hetze geweest met zware gevolgen voor ons. We moesten veel leugens van o.a. de katholieke pers counteren.

In volle Koude Oorlogsjaren '50 ging de KP dus stilletjes achteruit maar na de stakingen van '61 tegen de Eenheidswet, waarin de KP vooraan stond wonnen we weer wat stemmen. We hebben altijd deelgenomen aan de verkiezingen en we haalden gemiddeld rond de drie à vierhonderd stemmen.

We hebben in 1976 wel een poging gedaan om met een eenheidslijst op te komen. Bedoeling was om de CVP-meerderheid te breken. Zij heersen hier nu al zoveel jaren met steeds dezelfde ideeën, dat leidt toch tot verstarring. Ge kunt zelfs zeggen dat de CVP in Turnhout uw leven bepaalt van in de wieg tot in de kist. We hebben dan in De Warande een vergadering belegd maar van de grote partijen zoals de SP was er niemand. Er waren wel militanten van het ACW, Stad voor de Mens, mensen van Elcker-Ik, het JAC, Buurtwerk 't Stokt, de Jeugdclub Kempen, enz. Allemaal progressieve mensen van de basis. Het was toen april-mei en de volgende gemeenteraadsverkiezingen waren al in oktober 1976. Er was een vlotte samenwerking en we stelden voor om als eenheidspartij op te komen. Ondertussen was de vakantie begonnen, de vergaderingen werden even stil gelegd, maar in augustus, recht terug uit vakantie neem ik Ekspres ter hand en lees ik : Stad voor de Mens komt alleen op... Dat was natuurlijk een koude douche voor ons. We konden niets anders doen dan zelf een eigen lijst neerleggen. Wij haalden een vierhonderd stemmen en Stad voor de Mens 1900 wat hun twee zetels opleverde. Als we ons stemmen bij die van SvdM zouden optellen zouden er drie verkozenen ingezet hebben en was de CVP-meerderheid gebroken... Maar intussen zien we wel dat er al heel wat veranderd is door de intrede van Stad voor de Mens in de gemeenteraad. Vroeger begon de gemeenteraad om 20 u. en om 21 u. zat de SP al te knikken en konden de VU-ers hun ogen ook niet meer open houden, kortom van een oppositie was toen geen sprake. Nu wordt er gedebatteerd, en serieus ! Zij verplichten iedereen hun zaken in te studeren, kennis te nemen van dossiers en ook standpunten in te nemen. Ik heb daar alle respect voor, maar in 1982 zijn het weer gemeenteraadsverkiezingen...

Welke verwachtingen koester je daar voor ?

We hebben de zaken nog niet intern besproken. We weten niet wat het ACW gaat doen, wat zegt de SP... met de VU willen we zeker niet sloop gaan. De houding van Tuur Robberechts in verband met Zuid-Afrika, de viering van 150 jaar België enz. past niet bij ons. Maar ook niet met de PVV. De ACW-ers in de gemeenteraad identificeren zich volledig met de CVP, die toch gedomineerd wordt door de middenstand en de bourgeoisie. Ze spreken wel over arbeiders maar daar komt dan zo'n kleurloos standpunt uit naar voren. We weten niet wat we van de SP moeten verwachten : tot hiertoe was het maar een hele matte oppositie. Van de negen verkozenen waren er maar drie die hun mond open deden en dit no goeder druk van Stad voor de Mens.

Wat dan voor '82 ?

Persoonlijk zou ik graag komen tot een grote eenheidspartij met SP, ACW, SvdM, KP en onafhankelijke progressieven. Maar ik vrees dat het ACW niet los te weken is van de CVP en dat de SP zijn naam niet graag zal opgeven. Een mini-eenheidslijst SvdM-KPB zal misschien wel gaan voor Jan Michiels en Marc De Backer, maar ze zullen toch denken aan hun kiezers en hoe zij daarover denken. Maar we blijven contacten onderhouden want het zou spijtig zijn dat de progressieve stemmen te veel versnipperd zouden zijn, want dat is alleen voordelig voor de meerderheid. Ik heb wel aan een tussenoplossing gedacht, maar deze is nog niet besproken in de KP noch met de SP. Het is dus louter mijn persoonlijke mening. Als we het over het programma eens zouden kunnen worden ben ik voorstander om op de SP-lijst op te komen met één à twee communisten minstens op de tiende plaats, wat een strijdplaats is aangezien zij nu 9 verkozenen hebben. Ik vind dit een serieus voorstel. Wij hebben een traditioneel kiespubliek, dus over vierhonderd stemmen kunnen we allicht beschikken. Maar, zoals gezegd ik weet ook niet of iedereen van de partij zal volgen en ook niet of de SP hiermee akkoord zal gaan...

Waarom kom je niet apart op ?

Het is natuurlijk nod de vraag of we drieëndertig kandidaten bijeen krijgen. Als je op de lijst van de KP voorkomt ben je dus gekend als communist, met alle consequenties vandien... voor uw werk en zo. En gezien de algemene opinie over communisten zullen er heel wat van onze mensen ervoor terugschrikken om zich kandidaat te stellen. Wat wel in ons voordeel speelt is dat er sinds '76 een aantal mensen met aanzien lid geworden zijn van onze partij. We hebben een prof die lid is, een dokter, verschillende leraars en een aantal sociaal-assistenten. Ik bedoel dat ons publiek op een hoger niveau gekomen is. We hebben natuurlijk de militanten in de vakbewegingen die enorm werk verzetten. Met al die mensen kunnen we een gok wagen op een zetel, maar het is en blijft een gok. En wanneer het verkeerd loopt voor ons, hebben we weer zes jaar spijt en zijn er weer zes jaar verloren gegaan. Als we nu met de SP samenwerken, dan hebben we de kans om in de gemeenteraad te zetelen. Maar ik zeg het... dat heel die strategie nog afgesproken moet worden met de leden, want

uiteindelijk beslissen zij, maar ik zal dit voorstel verdedigen. En in ieder geval zullen we ook nog eens met Stad voor de Mens gaan praten. Besluit : alle mogelijkheden zijn nog open.

Andere hobby's ?

Ge ziet... ik zit nu weer in training. Ik wandel graag, tennis ook een beetje. Maar omwille van beroepsbezigheden ben ik uit de tennisclub gegaan. Ze zeggen toch altijd : 'een gezonde geest in een gezond lichaam'. Dus... ik wil toch nog aan sport doen.

Voor ik naar hier kwam zei mijn vrouw : 'Maak maar geen ruzie of discussieer niet teveel, anders zit ge deze avond nog in Siberië !' Wat is uw antwoord hierop ?

Ik ben zelf nooit in Siberië geweest, maar naar 't schijnt is het er zowel in de zomer als in de winter zeer mooi. Nu in verband met de partij kan ik niet ontkennen dat er een tijd is geweest dat de richtlijnen vanuit Moskou kwamen. Toen hadden we hier zelfs een instructeur vanuit de Komintern. Maar nu vinden we dit belachelijk, want elke communistische partij heeft toch verantwoording af te leggen tegenover haar eigen arbeidersklasse. Van welke etnische groep dan ook. Ook de programma's van de verschillende KP's moeten aangepast zijn aan het eigen land. We hebben natuurlijk contact met communisten van heel de wereld, maar ook met de bevrijdingsbewegingen van de Derde wereld. We wisselen ervaringen uit... maar het is niet meer zo dat ze ons moeten komen vertellen wat wij moeten doen. We appreciëren wel wat er in Rusland gebeurd is : van een arme feodale staat in 1917 tot een wereldmacht in zestig jaar. Dat moet ge kunnen ! Ik ben nooit in Rusland geweest, wel in Cuba. Ik heb enorm respect gekregen van wat daar is gebeurd. Na een burgeroorlog, uitgezogen en geboycot worden door de VS, tot een staat komen waar geen analfabetisme meer is, gratis onderwijs, gratis geneeskundige zorgen voor iedereen... dat is gewoon prachtig. Ik spreek niet graag over modellen. Hoe het Belgische socialisme eruit zal zien zal de toekomst uitmaken. Ik kan alleen maar vergelijken met Rusland en Cuba. In Rusland is er een éénpartijsysteem waarop ik een aantal kritieken heb. Ik zie de KP in België nog niet alleen aan de macht komen, dat is onze bedoeling ook niet. Ik zie de weg naar het Belgische socialisme in een samenwerking van de traditionele christelijke en socialistische strekkingen binnen de arbeidersbeweging en in de marge daarvan een communistische.

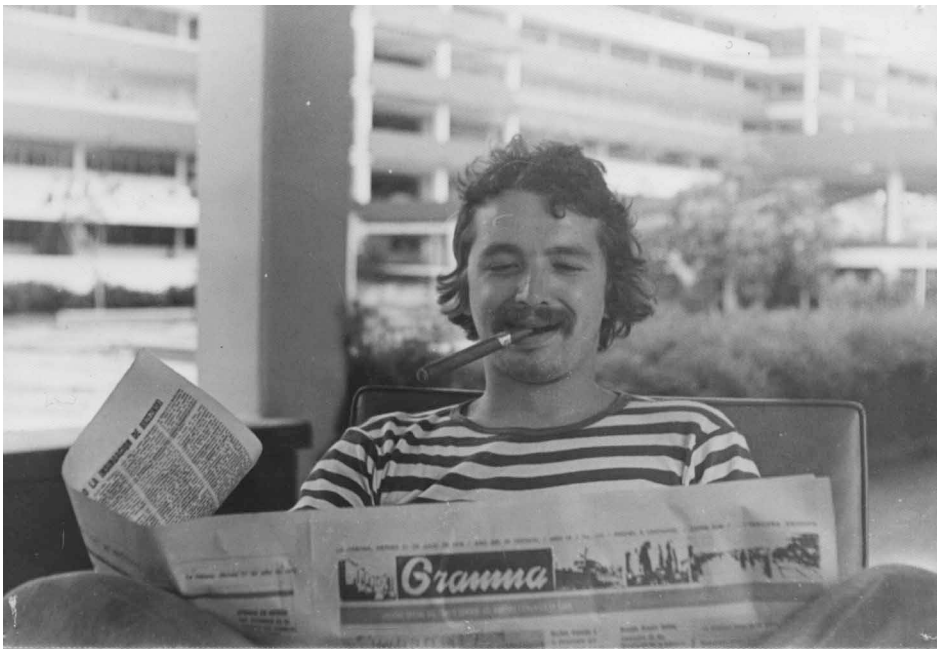

Foto AJS

Besluit

Waarom is de Communistische Partij in Turnhout zo klein gebleven?

Talrijk zijn de communisten in Turnhout nooit geweest, vastberaden des te meer. Vandaag zijn ze vergeten, maar persoonlijk roem streefden ze niet na. Als jonge twintigers trokken ze in de jaren 1930 ten strijde tegen uitbuiting en onrecht, tegen het fascisme, tegen de oorlogsdreiging. Sommigen gingen de fascistische gewapende lijf tijdens de Spaanse Burgeroorlog. Ervaring die van pas kwam in de strijd tegen de Duitse bezetter en zijn binnenlandse collaborateurs.

Al vlug stuitte zij op tegenkanting. Wegens hun sympathie voor de Russische Revolutie werden ze uitgemaakt voor 'bolsjevisten', werden ze uitgesloten uit de vakbonden en gebroodroofd door de patroons. In de katholieke weekbladen werden ze 'duivels' genoemd. Maar zij bleven hun overtuiging trouw, ook onder zware beproevingen in de illegaliteit tijdens de Tweede Wereldoorlog. Vervolgelingen, gevangenschappen en mishandelingen in de naziconcentratiekampen konden hen niet klein krijgen.

Ondanks enkele electorale successen eind jaren dertig (vooral in Walonië en Brussel) kreeg de KPB in Vlaanderen geen greep op de samenleving. Bij het einde van de Tweede Wereldoorlog beleefde de KPB/PCB triomfen (23 kamerleden, 4 ministers). Maar reeds bij de verkiezingen van februari 1946 wees de uitslag op aanzienlijk verlies aan invloed.

De achteruitgang van de communistische partijen was een Europees verschijnsel. 'Ik had een droom' zullen achteraf talrijke verzetsstrijders gedacht hebben, toen ze zich afvroegen waarom zij de strijd tegen de bezetter aangevat hadden. Een droom van vrede, een droom van vrijheid, gelijkheid, een droom van vernieuwing van de maatschappij, een droom van eensgezindheid.

Hun droom is geen werkelijkheid geworden, verre van. In het politieke systeem dat precies een weergave was van de vooroorlogse situatie, konden een aantal verzetslui zich niet terugvinden. De communisten verwierven na WO II vooreerst een grote aanhang, wél verdiend, maar de vraag die zich spoedig stelde was of ze niet té afhankelijk waren van Moskou. De koude oorlogssfeer, de koningskwesie, de schoolstrijd, deden de invloed van de communisten geheel teniet. Zij die het vóór de oorlog in dit land voor het zeggen hadden, gaven het niet uit handen en lieten alles in de oude plooiën vallen.

Het was niet moeilijk om de communisten als 'agenten van Moskou' voor te stellen. Gedurende te vele jaren hebben zij de politiek van de Sovjetunie en aanverwante landen onvoorwaardelijk en zonder voorbehoud onderschreven.

Uiteraard wekte de Oktoberrevolutie van 1917 en nadien de overwinning van het Rode Leger op de contrarevolutionaire generaals en imperialistische interventies geestdrift op bij de werkende bevolking. Natuurlijk werd de strijd van het Rode Leger tegen het fascisme en de Duitse agressor geapprecieerd. De populariteit van de Sovjetunie, als één van de geallieerde overwinnaars, werd toen voor enige jaren gevestigd. Maar door het Westen werd een verpletterende bewapeningswedloop opgedrongen met de bedoeling om de Sovjetunie economisch op de knieën te krijgen of toch minstens zwaar te hinderen bij de opvoering van de welvaart.

Maar naarmate we meer op de hoogte geraakten van de mistoestanden in de Sovjetunie en de andere 'socialistische' landen moest de KPB afstappen van hun 'kritische solidariteit' met die landen, zonder in het kamp van de Westerse imperialistische terechtheid te komen. De sovjetmaatschappij vertoonde enkele fundamentele socialistische verworvenheden zoals het collectief bezit van de productiemiddelen, een planeconomie.

Wat ontbrak is democratie. Het lijkt geen twijfel dat langs kanalen van bureaucratische hiërarchie meerwaarde toevloede naar de top. Die bovenlaag was bovendien behoudsgezind en vormde een hinderpaal op weg naar het socialisme.

Ondanks deze negatieve bladzijden uit de geschiedenis van de communistische beweging kan de radicale linkerkant bogen op een verleden van vaak heldhaftige inzet van miljoenen militanten in de strijd voor sociale vooruitgang, tegen de kapitalistische uitbuiting, voor democratische rechten en vrijheden, tegen het kolonialisme, het fascisme en de bezetter, voor de vrede, evenals haar aandeel in tal van kleine en grote democratische acties, in de syndicale en politieke strijd. Steeds streefde de KPB een zo breed mogelijke beweging na om deze progressieve veranderingen te bewerkstelligen.

Maar de tegenkrachten zijn enorm sterk. 'De arbeidersklasse wordt zeer diep beïnvloed door de bourgeois-ideologie: die beïnvloeding gebeurt door de Kerk, de school, de politieke propaganda, de pers, film, radio en televisie, internet... In zijn dagelijks leven treedt de werknemer op volgens de regels van het kapitalisme: hij is een handelaar, hij verkoopt zijn arbeidskracht en tracht er de beste prijs voor te bedingen. Zijn leven is toegespitst op geld, op kopen, op hebben. Tussen zijn geld en de koopwaar woekert een publiciteit die de levensvisie en de ideologie van de bourgeoisie vertolkt. Het handelen én denken van de werknemer vallen binnen het kapitalistisch systeem: de winst en de groei van de onderneming, de wetten van de concurrentie en de 'vrije' markteconomie schijnen als vanzelfsprekend, als onbetwistbaar, als dingen die niet in vraag worden gesteld. Dat verklaart waarom men er in geslaagd is bij brede massa's de idee ingang te doen vinden dat de lonen gematigd moeten worden, dat inlevering werkgelegenheid kan scheppen, dat de belastingen voor ondernemingen omlaag moeten. De arbeidersbeweging treedt op volgens de wet van vraag en aanbod: min of meer offensief in perioden van hoogconjunctuur, defensief in periode van laagconjunctuur. Neen, uit zichzelf, zonder hulp van een revolutionaire partij, komt de arbeidersklasse niet tot een eigen, d.i. socialistische ideologie.'

(Uit Vertoogschrift aan de Kommunisten, Leo Michielsens 1984, Masereelfonds).

En dan kan men de vraag stellen: was de KPB deze revolutionaire partij in Vlaanderen? Wat Turnhout betreft kunnen we zeggen dat de ruim honderd Turnhoutse communisten lang niet allemaal militanten waren. Slechts een klein aantal had zich ingewerkt in de beroepscentrales van het ABVV. Weinigen waren aangesloten bij het ACV. De meesten hielden zich op de achtergrond uit schrik gebroodroofd te worden.

In de jaren '70 sloten zich tientallen jongeren aan die actief waren in een hele reeks democratische basisorganisatie: wijkcomité's, huurderscomité's, comité's voor solidariteit met de Derde Wereld, werkende jongeren, vredescomité's, de milieubeweging, werkgroep Eenheid, enz. Ook in de syndicale strijden van de jaren 70-80 waren de communisten actief maar haar aanwezigheid in de Turnhoutse bedrijven was eerder beperkt. De communisten die daarin actief waren gedroegen zich als loyale partners maar wezen de mensen steeds op het verband tussen de deelproblemen en de ruimere samenhang.

Toch resulteerde al deze activiteiten niet in electorale winst. De KP in Turnhout bleek maar een marginale 1,5% van de bevolking te kunnen overtuigen. De vraag stelde zich al lang of het wel nut had om als partij aan de verkiezingen deel te nemen. Er werden in het verleden verschillende pogingen ondernomen om met andere partijen samen te werken of eenheidslijsten op te stellen. Die voorstellen gingen in de zin van enkele communistische militanten op te nemen op de SP-lijst (1938 – 1958 – 1982) of tot een eenheidslijst met SvdM, KPB, en mensen uit ACW, Elcker-Ik...(1976 – 1982). De laatste keer dat de KPB aan de gemeenteraadsverkiezingen meedeed was in 1986 op een gezamenlijke lijst KPB-PVDA wat een schamele 459 stemmen opbracht.

De KPB stierf zo een langzame dood in Turnhout. De overgebleven militanten sloten zich aan bij de SP, Agalev, de PvdA of verdwenen in de anonimiteit...

Toch heeft de KPB/PCB een niet te onderschatten rol gespeeld in België: tegen het fascisme, in de sociale strijd, de vredesbeweging en in de linkse frontvorming. Die invloed was dikwijls onrechtstreeks: de druk op de ketel houden langs de linkerzijde. Dit toont de noodzaak aan van een consequente linkse partij. Is die rol heden weggelegd voor de PvdA/PTB?

Jef Smets,
Turnhout 12-12-2019

Bronnen

1	De eerste 'kommunistische' groepen in Vlaanderen en Brussel en de stichting van de Kommunistische Partij van België (1917-1921). Licentiaatsverhandeling van Leo Reyntjens (KUL 1971)
2	Bart Van Sas - Stadsarchief Turnhout (SAT). Object nr. 71 februari 2014
3	AJS 23. Interview met Louis Boogers in 'Voorwaarts', blad van de KPB-Federatie Kempen derde jaargang nr.3 mei-juni 1981
4	België in de Tweede Wereldoorlog, deel 6. Herman van de Vijver, Rudi Van Doorselaer en Etienne Verhoeven.
5	SAT doos Verkiezingen: 'Het Vlaamse Volk', weekblad van de Vlaamse Kommunistische Partij
6	'Oorlogsprikelen in Turnhout. Het verhaal van een Kempische stad tijdens de Tweede Wereldoorlog'. Thesis Christophe Stessens
7	'De vijand te lijf. Belgen in het verzet'. W. Meyers en F. Selleslagh
8	AJS 23. Brief van Louisa Poels aan Frans De Mol gepubliceerd in 'Voorwaarts', blad van de KPB-Federatie Kempen derde jaargang nr.4 september 1981
9	'De mannen van 't stadhuis' pg. 17, Marcel Hendrickx
10	'De moord op Julien Lahaut, het communisme als binnenlandse vijand', Rudy Van Doorslaer - Etienne Verhoeven, Kritak 1985
11	De waarheid over Leopold III, brochure van Onafhankelijkheidsfront 1949
12	'75 jaar socialistische arrondissementfederatie Turnhout', Frans Van Gael
13	Brief KPB-afdeling Turnhout aan BSP-afdeling Turnhout, Louis Boogers 27/8/58
14	Brief BSP-afdeling Turnhout aan KPB-afdeling Turnhout, Alfons van Gael 11/9/58
15	Brochure Mijnstaking Limburg 1970, Albert De Coninck
16	Uitnodiging KWB-OLV-Middelares 'Samenspraak KWB-Kommunisten', 25/10/66
17	Van Stad voor de Mens tot Groen, Sam Van Clemen, 2012
18	Archief Jef Smets (AJS): Progressieve Frontvorming Turnhout
19	AJS: Kaft Dossier Stop de Strop
20	AJS: Kaft Grafische Sector Turnhout
21	AJS: Kaft KJB, Vlaamse Stuurgroep KJB - Nationaal Bureau KJB/JCB
22	AJS: Kaft DDR 76 KJB
23	AJS: Kaft Pamfletten + Voorwaarts
24	AJS: Kaft XIde Wereldfestival Cuba
25	AJS: Kaft Dossier Werkgroep Eenheid 1979, 1980, 1981
26	AJS: Kaft Turnhouts Komitee voor de Vrede
27	AJS: Kaft Huurders Helpen Huurders + Sociale Woningen + Huurwetgeving
28	AJS: Kaft Turnhoutse Buurt- en Wijkwerking
29	AJS: Kaft Stedelijke Adviesraad voor Ontwikkelingssamenwerking
30	AJS: Interview met Jef Smets in De Muggenblusser 2de jg. nr13 April 1981
31	AJS: Interview met Jef Smets in Ekspres 9de jg. nr.30 26 augustus 1982
32	AJS: Vertoogschrift aan de kommunisten, Leo Michielsen, Masereelfonds Pamfletten, 1984 Masereelfonds
33	In tegenstroom, Bert Van Hoorick, 1982 Uitgeverij Masereelfonds
34	Kinderen van het Verzet, Piet Boncquet, 2019 Uitgeverij Polis
35	Een politieke identiteit voor communisten, Jef Turf, 1977 Standaard Uitgeverij
36	Wereldgeschiedenis van Vlaanderen, 2018 Uitgeverij Polis